25 ՓԵՏՐՎԱՐ 1995 ՇԱԲԱԹ # 35 (709)

Ազգ

Azg
armenian daily

Դեմիրել. Հնարավոր չէ հայ պատգամավորների ընտրության արգելքը փոխել

Ինչպես հաղորդել էինք նախապես, Ստամբուլի կուսակալությունը, ներկայացնելով թուրքական կառավարության տեսակետը, արգելել էր Ամենայն հայոց հայրապետի առաջիկա ընտրությանը մասնակցելիք թուրքահայ պատգամավորների ընտրությունը, որի առիթով Պոլսո հայոց պատրիարք Գարեգին արք. Գազանճյանը դիմել էր հանրապետության նախագահ Սուլեյման Դեմիրելին՝ որոշումը բեկանելու հույսով: Պոլսում հրատարակվող «Ժամանակ» թերթը տեղեկացնում է, որ Դեմիրելը Հնդկաստան կատարած իր այցից վերադարձին տեղյակ է մնացել Պատրիարքի դիմումին, զբաղվել այդ հարցով եւ գտել, որ «ներկա սկզբունքներով եւ այժմյան պայմաններով հնարավոր չէ որեւէ փոփոխություն կատարել պաշտոնական ընթացքին ու որոշման գծով», ինչպես գրում է «Ժամանակը»: Փետրվարի 1-ին Թուրքիայի Հանրապետության նախագահության գրասենյակի ընդհանուր քարտուղարը այս մասին հեռախոսազրույց է ունեցել Պատրիարքի հետ եւ ասել, թե Ստամբուլի կուսակալությունը փոխանցե՞լ է Չանկայայի պալատի այս մոտեցումը: Առիթից օգտվելով, Պատրիարքը դարձյալ ներկայացրել է իր տեսակետը եւ խնդրել, որ այն փոխանցվի նախագահին: Նա մասնավորապես նշել է, թե աշխարհի բոլոր հայ գաղութներից մարդիկ մասնակցելու են կաթողիկոսական ընտրություններին, որի ֆոնի վրա Թուրքիայի մասին լավ տպավորություն [illegible]

Տես # էջ 2

Վ. Լիպարիտյանի այցը Անկարա կարող է նպաստավորել հայ-թուրքական հարաբերությունների մեղմացման

Ըստ «Մարմարա» թերթի հաղորդման, Անկարայում ընթացող Հարավային Կովկասին նվիրված խորհրդաժողովը շեշտ է դնում Թուրքիա-Հայաստան մերձեցման վրա, մինչ Ադրբեջանի ներկայացուցիչը ընդդիմանում է: Խորհրդաժողովը առաջին վայրկյանից արդեն դարձավ հաշտության ծիլերի բուսնելավայր, թեեւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչը խոսք ելույթ ունենալով, ընդգծեց, որ հայերի վերջ [illegible] է դարձյալ հարձակվել Ադրբեջանի վրա: Խորհրդաժողովին մասնակցում են 13 երկրների, ԵԱՀԿ-ի եւ ՆԱՏՕ-ի, ինչպես նաեւ Եվրոպական միության 53 դիվանագետներ, խաղաղագետներ, դասախոսներ եւ այլ մասնագետներ, այդ թվում Հայաստանի պատվիրակությունը, որը գլխավորում է նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը: Ելույթ ունեցածների թվում էին Հեյդար Ալիեւի խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն, Էդվարդ Շեւարդնաձեի խորհրդական Արչիլ Գեգեշիձեն, Իրանի արտգործնախարարի տեղակալ Աբբաս Մալեքին, Ռուսաստանի ԱԳՆ Արեւմտյան եվրասիայի բաժնի նախագահի տեղակալ Իգոր Սեւոստյանովը եւ Թուրքիայի ԱԳՆ Կովկասի պատասխանատու Յոմեր Էրսունը: Ավելի ուշ Լիպարիտյանի մասնակցությամբ ստեղծված մթնոլորտը մերթ-մերթ ի հայտ էր բերում Թուրքիա-Հայաստան մերձեցման տրամադրվածություն: Օրակարգում էին Թուրքիա-Հայաստան մերձեցման հարցը, Ղարաբաղի հարցը, Ադրբեջան-Հայաստան լարվածությունը, նավթամուղի ուղեգիծը, Ռուսաստանի Կովկասյան խաղաղապահությունը եւ այլն: Ըստ «Յենի Յուզյըլ» թերթի թղթակից Սինան Գյոքչենի, Թուրքիայի ԱԳՆ շրջանակները դիտել են տվել, որ Լիպարիտյանը տեսակցություններ պիտի ունենա նախագահ Դեմիրելի, արտաքին գործոց նախարար Կարայալչընի եւ այլոց հետ: Ըստ նույն թղթակցի, Թուրքիայի ԱԳՆ մի լիազոր անձ ընդգծել է, թե Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ սկսված գործընթացը պիտի շարունակվի եւ թե «կարելի է մոտ օրերս սպասել նոր զարգացումների»: Ըստ այս անձնավորության, այլեւս Ադրբեջանը եւ Հայաստանը պատերազմ չեն ցանկանում: Իրականում երկու կողմերը համաձայնության են եկել հաշտության ընդհանուր շրջագծի մասին, ըստ որի, երկու երկրներն էլ փոխադարձ զիջումներ պիտի անեն: Այնպես որ, երկու երկրների համար էլ հիմնական խնդիրն է հասարակական կարծիքները համոզելու համար մի եղանակ գտնել: Նույն անձնավորությունը հիշեցրել է, որ մայիսին Հայաստանում ընտրություններ են կայանալու: «Երբ Տեր-Պետրոսյանը պարտվի, դա Թուրքիայի համար լավ չի լինի: Այս պատճառով Թուրքիան պետք է Տեր-Պետրոսյանին հանգստացնելու կոչված մի շարք քայլեր ձեռնարկի: Միայն թե, այս բոլորն անելիս պետք է նկատի առնել նաեւ այն դյուրազգացությունը, որ Հայաստանի հանրային կարծիքը ունի Թուրքիայի նկատմամբ», մեջբերում է «Մարմարան»: Թուրքիայի ԱԳՆ շրջանակները կողմնակից են որ նավթամուղի ուղեգիծը Հայաստանով անցնի, ինչը նրանց կարծիքով, բացի տնտեսական շահերից, փոխադարձ կախվածության կստեղծի նաեւ Հայաստանի ու Ադրբեջանի միջեւ եւ գրավական կհանդիսանա մնայուն կայունության համար: Ընդհանուր կարծիքն այն է, որ Հայաստանի եւ Թուրքիայի հարաբերությունների փոխադարձ մեղմացման գործընթացի մեջ հաջորդ քայլը պիտի լինի Կարսի սահմանային անցակետը բացել եւ վերահաստատել առեւտրական հարաբերությունները: ԼՏ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Խ. Հարությունյան. Ընտրությունների օրենքը նորից կդրվի քննարկման

ԳԽ աշխատանքային խումբը պատրաստել է առաջարկությունների փաթեթ: Օրենքի ամբողջական փաթեթը կներկայացնի ՀՌԱԿ-ը

Նախօրեին օր ՀՀ Գերագույն խորհուրդը նորից նիստում լսեց Ընտրությունների մասին օրենքի նախագծի վիճահարույց կետերի քննարկումը: Հայտնի է, թե խորհրդարանն արդեն առաջին ընթերցմամբ ընդունել է օրենքի նախագծի հոդվածների մեծ մասը: Այժմ քննարկման են դրվելու վիճահարույց հոդվածները: Ո՞րն են դրանք եւ ինչպիսի՞ առաջարկներ է նախապատրաստում այդ ուղղությամբ աշխատանքային խումբը: Այս հարցերի պարզաբանման խնդրանքով դիմեցինք ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Խոսրով Հարությունյանին: Նշենք նաեւ, որ ընտրությունների մասին օրենքի ամբողջական փաթեթ է նախապատրաստվել նաեւ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում, որին կանդրադառնանք առաջիկայում:

Խոսրով Հարությունյանի ասելով, առաջին վիճահարույց խնդիրը վերաբերում է օրենքի նախագծի առաջին հոդվածին: Հիմնական հարցն այն է, թե արդյոք պատգամավորը կարո՞ղ է արդյոք իր գործունեությունը համատեղել այլ աշխատանքի հետ. զբաղեցնել պետական պաշտոն, այլ վճարովի աշխատանք կատարել, զբաղվել ձեռներեցությամբ կամ ընտրվել տեղական մարմիններում: Աշխատանքային խմբում որեւէ միակ բացատրական դիրքորոշում չկա այս հարցում: Խնդիրն այն է, թե արդյոք այդ սահմանափակման նորմը, որն ավելի շատ վերաբերում է պատգամավորի կարգավիճակին եւ ոչ թե ընտրությունների ընթացքին, պետք է արտացոլվի՞ այս օրենքում, թե պետք է ընդունվի որպես առանձին սահմանադրական նորմ:

Ըստ որում, դեռեւս անցած տարվա հունիսին աշխատանքային խումբը ներկայացրել էր այդ սահմանադրական նորմի տեքստը: Մինչդեռ ընդդիմության ներկայացրած առաջարկում, որտեղ ասվում էր, թե Ազգային ժողովի անդամը չի կարող զբաղեցնել որեւէ այլ պաշտոն, կատարել այլ վճարովի աշխատանք, բացառությամբ է անհատ ձեռներեցությամբ զբաղվելը: Ուստի, Խոսրով Հարությունյանի ասելով, առաջարկվում էր այն բոլոր սահմանադրական նորմերը, որոնք ընտրությունների կազմակերպմանը ու անցկացմանը չեն վերաբերում, բայց անհրաժեշտ են, որպեսզի օրենքը գործի, պետք է ընդունվեն առանձին: Գերագույն խորհրդում դրանց ընդունելուց հետո միայն պետք է անդրադառնալ օրենքի երկրորդ ընթերցմամբ ընդունելուն:

Տես # էջ 2

ՏԱՐԱԾՔ

Քլինթոն. Պետք է ամրապնդել ՆԱՏՕ-ի եւ Ռուսաստանի կապերը

ՕՏՏԱՎԱ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը հայտարարեց ՆԱՏՕ-ի եւ Ռուսաստանի միջեւ առավել սերտ հարաբերությունների հաստատման անհրաժեշտության մասին: Հինգշաբթի երեկոյան Կանադայի խորհրդարանում ելույթ ունենալով, նա ընդգծեց, որ Հյուսիսատլանտյան դաշինքի նոր անդամների ընդունումը պետք է տեղի ունենա առանց Ռուսաստանի շահերի ոտնահարման: «Մենք պետք է վստահ լինենք, որ ՆԱՏՕ-ի ընդլայնման անխուսափելի գործընթացը տեղի կունենա սահուն կերպով, փոքր առ փոքր եւ բացահայտորեն: ՆԱՏՕ-ի ընդլայնմանը զուգընթաց մենք պետք է սերտ եւ ամուր կապեր հաստատենք Ռուսաստանի հետ», ասաց Քլինթոնը:

Իսրայելի զորքերը գնդակոծեցին Լիբանանի հարավային ափը

Իսրայելի զորքերը փետրվարի 23-ի վաղ առավոտից զանգվածաբար գնդակոծել են հարավլիբանանյան տարածքը: Ծանր հրետանային ուժգին հարվածներով գնդակոծումների են ենթարկվել Բաֆար Ռումեն եւ Խարուբ բնակավայրերը, ինչպես նաեւ Ջեբել Էր Ռաֆի Վադի Էլ Աղար շրջանները: Դիմադրության խմբավորման կան շարժման ուժերը, որպես պատասխան գործողություն, բաց են թողել «Կատյուշա» տիպի 4 հրթիռ Իսրայելի բանակի դիրքերի վրա Բեյթ Յախուն բնակավայրի շրջակայքում:

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

«Արմենիա» բանկի ավանդատուները դիմում են «ծայրահեղ միջոցների»

ԱՐՓԻ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

«Մենք կանք» ահա սա էր «Արմենիա» բանկի ավանդատուների կազմակերպած միջոցառման բովանդակությունը: Ավանդատուների շուրջ 3000 անոց բանակը, փակելով երթեւեկությունը, պահանջում էր հանդիպել ՀՀ նախագահի հետ: Արդյունքը եղավ այն, որ ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ներկայացուցիչն ավանդատուներին հայտնեց, որ, ամենայն հավանականությամբ, հնարավոր է, որ փետրվարի 27-ին նրանց 5-6 հոգանոց «պատվիրակությունը» կարողանա ընդունել ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը: Այնուամենայնիվ, այդ առաջարկը կտրականապես մերժվեց ավանդատուների կողմից: Նրանց պահանջը մեկն էր հանդիպել ՀՀ նախագահի հետ.

Մինչդեռ «Արմենիայի» գործն այսօր կորած է տարբեր նախարարությունների եւ գերատեսչությունների միջանցքներում: Այն հանձնաժողովները, որոնք կազմված էին լուծելու նշված խնդիրը, ներկայումս կարծես թե հրաժարվել են իրենց ստանձնած պարտականություններից:

ՀՀ նախագահին [illegible] հասցեագրված [illegible] ինչպես նաեւ «ժողովրդի պատվիրակության» հետ հեռանկարից մինչեւ փետրվարի 28-ը: Փետրվարի 23-ին «Արմենիա» բանկի ավանդատուների 3 հոգանոց [illegible] խումբը [illegible] հանդիպեց [illegible] ժողովի նախագահ [illegible] Փետրվարի 28-ին նախատեսվում է [illegible]

Տես # էջ 8

Լուիզ Մանուկյան-Սիմոնը վերընտրվեց ՀԲԸՄ նախագահ

Բելգիայի մայրաքաղաքում կայացած ՀԲԸ Միության կենտրոնական վարչական ժողովի նիստում Լուիզ Մանուկյան Սիմոնը միաձայնությամբ վերընտրվեց նախագահ: 1980 թ. ից ի վեր, երբ նույն պաշտոնում նա փոխարինեց 36 տարի ՀԲԸ Միությունը ղեկավարած իր հորը ազգային մեծագույն բարերար Ալեք Մանուկյանին, երկու տարին մեկ անցկացվող նախագահական ընտրություններում Լուիզ Մանուկյան Սիմոնը վերընտրվում է առանց մրցակցի, միաձայնությամբ: Դա վկայությունն է այն բանի, որ ազգային բարեգործական մեծագույն կազմակերպության ղեկավարի ներդրումները, ոչ միայն նյութական, այլեւ վարչական ու բարոյական իմաստով, անգնահատելի են: Այսօր [illegible] Լուիզ Մանուկյանը իր ամբողջ ժամանակը, միջոցները ու կարողությունները [illegible] է ՀԲԸ Միության եւ Հայաստանում թե սփյուռքում նրա ազգանվեր ծրագրերի իրագործմանը:

36 հազար անդամ եւ մոտավորապես 120 մասնաճյուղ ունեցող ՀԲԸ Միությունը, հիմնված 1906 թ.-ին Կահիրեում, Պողոս Նուբար փաշայի եւ գործակիցների կողմից, [illegible]

կրթական կենտրոններ, կրթական, մշակութային եւ առողջապահական ամենօրինակելի ծրագրեր, ինչպես նաեւ Հայաստանում, հատկապես 1988 թ. երկրաշարժից հետո, իրականացված եւ իրականացվող հսկա ծրագրեր [illegible] այժմ տեր է շուրջ 130 միլիոն դոլար հաշվով դրամագլխի, որի տարեկան դրամական շահույթները օգտագործվում են այդ ծրագրերի ֆինանսավորման համար: Միությունը ղեկավարվում է կենտրոնական վարչական ժողովով, ու 2 տարին մեկ ընտրվում է [illegible]

Նոր պատերազմի նախապատրաստո՞ւմ

Խորվաթները պահանջում են սերբական Կրայինայից դուրս բերել ՄԱԿ-ի ուժերը

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

Դա ավելի է այն նպատակով, որ պետքի քաղաքական ուժերի մոտ ու ժամանակ կապված չմնա: Ակնկալվում է սահմանադրական օրենքում գրել, որ երբ ընտրությունների մասին օրենքում կան այնպիսի նորմեր, որոնք հակասում են գործող սահմանադրությանը, ուժեր գործում են այդ օրենքի նորմերը:

Մի խոսքով, աշխատանքային խումբը եկել է այն եզրակացության, որ պրոֆեսիոնալիզմի մասին նորմը ամրագրվի օրենքում, խախտել, հետաքննությունների միջոցով առաջ, թե առաջարկներից որի ձեւակերպումն է ընդունելի: Ընդ որում ներքին պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, որ քննարկումների ժամանակ առավելագույն ձայն հավաքած տարբերակին պետք է աջակցեն:

Հարցերի հաջորդ խումբը վերաբերում է ընտրության պայմանի իրավունքի մերժում է թեկնածուի գրանցումը, սակայն այն կարող է բողոքարկել Գերագույն դատարանում:

Այս մեխանիզմը պետք է լրացվի այն նորմով, թե Գերագույն դատարանը ինչ սկզբունքներից ելնելով պետք է իր որոշումները կայացնի:

Աշխատանքային խումբը նշել է նաեւ, թե հետաձգման մեջ գտնվողները չեն կարող որպես պատգամավորության թեկնածու գրանցվել, իսկ գրանցվելու դեպքում նրանց գրանցումը չեղյալ է համարվում: Այս մեխանիզմները հնարավորություն են տալիս մարդու իրավունքները պաշտպանել ընդհուպ մինչեւ Գերագույն դատարան:

Հարցերի հաջորդ խումբը վերաբերում է ընտրական հանձնաժողովների ձեւավորման համակարգին: Օրենքում ամրագրվում է, որ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը այն մարմինն է, որը բացարձակապես պատասխանատու է ընտրու-

Այս խնդիրը լուծելու համար կուսակցական խմբակցության ներկայացրած թեկնածությունները պետք է երկու հոգուց ավել չլինեն: Այս դեպքում կներկայացվի, որ բոլոր խմբերից ու անհատ պատգամավորներից երկու հոգի առաջարկվեն: Իսկ բաժնի տեղերի համար թեկնածություն կառաջարկեն այն քաղաքական խմբերը, որոնց թեկնածուները չեն անցել, կամ անցել են ոչ այն չափով, ինչպես ամրագրված է օրենքում: ՀՀ նախագահը պետք է հրամանագրում հաստատի անձի այդ ներկայացուցչությունը: Այժմ պահանջվում է, որպեսզի ընտրություններից 115 օր առաջ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը կազմավորվի:

Հարցերի մյուս խումբը վերաբերում է համամասնական ընտրակարգով ընտրությունների ընթացքում ձայների 5 տոկոս շեմին: Օրենքի նախագծում նշված է, որ Ազգա-

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Խոսրով Հարությունյան. Ընտրությունների օրենքը նորից կդրվի քննարկման

վունքին. այսինքն, թե ո՞վ կարող է ընտրվել պատգամավոր: Մոտեցումն այն է, որ ընտրվել չեն կարող օրենքով սահմանված կարգով անգործունակ ճանաչված եւ դատարանի դատավճռով ազատազրկման վայրերում գտնվող քաղաքացիները: Բայց հարց է առաջանում, թե ինչպես պետք է վերաբերվել այն մարդկանց, որոնց նկատմամբ խափանման միջոցը եղել է կալանքը: Մի կողմից կա մոտեցում, որ ընտրություններից առաջ քաղաքական դրդապատճառներով իշխանությունները կարող են այս կամ այն քաղաքական գործչին կեղծ պատրվակով կալանավորել, դրանով իսկ մարդուն զրկել ընտրություններին մասնակցելու իրավունքից: Մյուս մոտեցումն այն է, որ ոչ բոլոր կալանքի տակ գտնվողները պետք է մերժվեն ընտրություններին առաջադրվելու հնարավորությունից: Թեեւ դա չի նշանակում, որ օրինակ, կալանքի տակ գտնվող մարդասպանը կարող է օգտվել առաջադրվելու իրավունքից եւ 500 ստորագրություն հավաքելով, գրանցվի որպես պատգամավորության թեկնածու, կգործի անձեռնմխելիության մեխանիզմը, որից հետո նա կարող է ազատվել կալանքից եւ շրջել փախուստի: Ահա այս հարցի շուրջն է հիմնական բանավեճը:

Աշխատանքային խումբը համաձայնել է, որ կալանքի տակ գտնվող թեկնածուն կարող է առաջադրվել, բայց նրա գրանցման վերաբերյալ որոշումը կայացնում է կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը դատախազության եզրակացության հիման վրա: Բայց բնական է, որ ձերբակալման մասին սանկցիա տված դատախազությունը երբեք էլ դրական պատասխան չի տա: Մյուս կողմից, երբ այդ հարցը կապված է քաղաքական շահերով, ապա դատախազության հիմնավորումը կարող է սին լինել: Այս դեպքում կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը պետք է հաշվի առնի նաեւ մարդկանց անցյալը:

Բացի այդ, հնարավոր է, որ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ կալանքից ազատված եւ թեկնածու գրանցված անձը ընտրվի պատգամավոր: Միաժամանակ, երբ դրան զուգահեռ տարվող գործի հետաքննությունը եւ դատավարությունը պարզի, որ նա մեղավոր է, ապա տվյալ անձի պատգամավորական լիազորությունները անվավեր են ճանաչվում: Իսկ երբ հանձնաժողովի որոշումը ընտրությունների կազմակերպման, օրենքի համապատասխան պահանջների պահպանման հարցերում: Միաժամանակ, այդ մարմինը պետք է ունենա ուրույն վերահսկողական ֆունկցիաներ: Այդ հանձնաժողովի կազմավորմանը պետք է մասնակցեն եւ օրենսդիր մարմինը եւ գործադիր իշխանությունը, այսինքն ՀՀ նախագահը: Դա հնարավորություն կտա կուսակցություններին նույնպես մասնակցել այդ հանձնաժողովում, բայց խորհրդարանի միջոցով: Այնուհետեւ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի եւ տեղական հանձնաժողովների համակարգը պետք է երաշխավորված ժամկետներում ձեւավորվեն: Հակակշռի մեխանիզմը պետք է գործի ոչ միայն կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովում, այլեւ տեղամասային եւ տարածքային ընտրական հանձնաժողովներում, որոնք կձեւավորվեն բացառապես գրանցված քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հաշվին: Դրանով կապահովվի նրանց ընդունած որոշումների օբյեկտիվությունը: Հաջորդ խնդիրն այն է, որ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի եւ մյուս հանձնաժողովների աշխատանքը քաղաքական նկատառումներով բոյկոտելու հնարավորությունը պետք է մերժվի: Դրա համար էլ առաջարկվում է, որ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահը կարող է իրավաբան չլինել, բայց լինի գործունյա, ճանաչված անձ: Նրա թեկնածությունը ՀՀ նախագահի կողմից առաջարկվում է ԳԽ հաստատմանը: Եթե ԳԽ-ն չի հաստատում այդ թեկնածությունը, ապա մեկ եռօրյայի ընթացքում ԳԽ-ն ինքը պետք է ընտրի ԿԸՀ նախագահի: Երբ դա էլ չի հաջողվում, ապա ԿԸՀ նախագահը նշանակվում է ՀՀ նախագահի հրամանագրով: Ինչ վերաբերում է ԿԸՀ անդամներին, ապա դրանք պետք է լինեն 10-ը իրավաբաններ, որոնց ընտրում է ԳԽ-ն: Երբ մանդատը ընտրում եւ որոշ տեղեր թափուր են մնում, ապա ԳԽ խմբակցությունները, խմբերը եւ անհատ պատգամավորները կարող են եր թեկնածություն առաջարկել, իսկ ՀՀ նախագահը այդ թեկնածուների ցանկից ընտրում է եւ հրամանագրում: Բնական, այստեղ կարող է այնպես պատահել, որ եւ ԳԽ կողմից ընտրվածները, եւ նախագահի կողմից նշանակվածները կարող են լինել, օրինակ, ՀՀՇ-ի կողմնակից իրավաբաններ:

յին ժողովի մանդատների բաշխմանը իրավունք կունենան մասնակցել 5 տոկոս ձայն հավաքածները: Առաջարկվում է այդ 5 տոկոսը հանել: Բայց դա նշանակում է, որ ցանկացած քաղաքական ուժ կարող է մասնակցել: Նման բան ոչ մի քաղաքակիրթ երկրում չկա:

Վերջին վիճահարույց հարցը վերաբերում է բլոկավորմանը: Այսինքն, որքան մանդատ պետք է տրվի կուսակցություններին եւ որքանը անհատ թեկնածուներին: Փիլիպպյանի առումով առաջարկները տատանվում են 100-150-ի միջեւ: Այստեղ սկզբունքային է դառնում ընտրատարածքի մեծությունը: Խոսրով Հարությունյանի կարծիքով, ընտրատարածքի թիվը եւ մեծությունը այնպիսին պետք է լինի, որպեսզի եւ անհատ պատգամավորները եւ կուսակցությունները կարողանան հավասար պայմաններում մասնակցել:

Հաջորդն այն է, թե ինչ համամասնությամբ պետք է ընտրվեն: Ընդհանուր կուսակցական ցուցակներով առաջադրվածները կարող են հանդես գալ նաեւ իբրեւ անհատ թեկնածու: Աշխատանքային խմբում ձեւավորված տեսակետն այն է, որ 2/3-ը լինեն մեծամասնական համակարգով ընտրվածները, իսկ 1/3-ը համամասնական կուսակցական ցուցակներով: Արդյունքում կլինի այնպես, որ 70-75 տոկոսը խորհրդարանում կլինեն կուսակցությունների ներկայացուցիչներ, իսկ 20-25 տոկոսը անհատ պատգամավորներ: Կա կարծիք, որ Ազգային ժողովում պետք է լինի 100 անդամ. 50-ը մեծամասնական համակարգով ընտրված, 50-ը համամասնական: Բայց այդ դեպքում, երբ 50 ընտրատարածք ստեղծեն, այսօրվա ընտրատարածքների թիվը կմեծանա առնվազն 5 անգամ: Իսկ 50-55 հազար ընտրող ունեցող տարածքում քաղաքական ուժերն ավելի լավ կցուցադրեն, քան որեւէ անհատ պատգամավոր: Դա խորհրդարանը քաղաքական կուսակցություններով համալրելու անդրադարձի ճանապարհն է: Այնուհետեւ, խորհրդարանի անդամների թիվը պետք է այնքան լինի, որ օբյեկտիվ բազմակարծությունների դեպքում չխանգարեն աշխատանքին: Ահա այս մոտեցումների շուրջն էլ կծավալվեն քննարկումները, առաջարկները, որոնց արդյունքում էլ օրենքի նախագիծը ամբողջությամբ կընդունվի իբրեւ հիմք:

ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՆՍԵՐՅԱՆ

Գյումրել. Հնարավոր չէ հայ պատգամավորների ընտրության ...

Սկիզբը էջ 1

խորհրդի ողջ պատգամավորների ընտրության վրա դրված արգելքի պատճառով: «Մեր համայնքին եւ կամ կարգավիճակով ընտրության տեսակետն այդպես էլ բախտորոշ չէ, ասել է Պատրիարքը, բոլոր հինգ աշխարհամասերում մասնակցությունը: Սակայն հարցը ավելի կարեւոր է վերոհիշյալ մտահոգություններում առումով, տրված ըլլալով, որ հոն ներկա պահին ըլլան մոտավորապես 320 պատգամավորներ՝ աշխարհի ամեն կողմեն: Սակայն ոչ, մենք մեր ձայներու իրավունքը տեղվույն վրա կրնանք վերապահել փոխանորդներու»:

Զանկալայի պալատի նախագահը խոստացել է Պատրիարքի մտահոգությունները փոխանցել հանրապետության նախագահին, սակայն ներկա պայմաններում հավանական չի նկատվում բուրքական արգելքի վերացումը:

ԼՂՀ սոցիալական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Բնակչության կենսամակարդակի բարձրացում, մարդկանց զբաղվածության ապահովում՝ սրանք են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության սոցիալական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները, որը ծեռնամուխ է եղել տնտեսական վերափոխումների իրականացմանը: Ինչպես հայտնեցին ԼՂՀ կառավարությունում, առաջիկա տես տեսության չքրվացող ուշադրության կենտրոնում կգտնվեն սոցիալական ապահովության համակարգի զարգացման, ինչպես նաեւ հանրապետության բնակչության սակավ ապահովված խավերի արտոնությունների պահպանման հարցերը: Պետական ապահովության ենթակա կմնան այնպիսի ոլորտներ, ինչպիսիք են կրթությունն ու առողջապահությունը: Այդ բնագավառներում շուկայական տարրերի արմատավորում չի նախատեսվում:

Ջրաշենում բացվեց նոր դպրոց

Սպիտակի շրջանի Ջրաշեն գյուղում վաղուց այդպիսի հանդիսություն չէր եղել: Ջրաշենցին այսման չէր բերկրացել: Երկրաշարժի 240 զոհերից 13-ը ուսուցիչ էին, 151-ը աշակերտ: Սակայն ժամանակի ընթացքում դպրոցը հետզհետե կազմակերպվեց եւ ահա օրերս բացվեց 722 աշակերտական տեղով հարմարավետ երկհարկանի դպրոց, որը կառուցվել է Սարատովի ՇՄՃ-ն: Դպրոցի բացմանը Ջրաշեն էին ժամանել ՀՀ լուսավորության նախարարի պաշտոնակատար Ասոս Բլեյանը, ԳԽ պետի զոսու եւ բռնագաղթվածների մշտական հանձնաժողովի փոխնախագահ Վաչագան Չարոյանը, ԳԽ պատգամավոր Պավել Ասատրյանը եւ այլք: Նույն օրը Ասոս Բլեյանը Սպիտակում հանդիպում ունեցավ շրջանի եւ քաղաքի ուսուցիչների հետ:

Մ.Մ.

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ստեփան Բաղդասարյան. «Այսօր ողջ հանրապետությունը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում է»

«Մենք հույսով ենք, որ տվյալ միջոցառումը կազդարարի արտակարգ իրավիճակների պետական վարչության եւ լրատվական միջոցների ամենասերտ համագործակցության սկիզբը», հանդիպման ժամանակ իր բացման խոսքում նշեց ԱԻՊՎ կադրերի պատրաստման ինստիտուտի տնօրեն պարոն Սաֆեռյանը: «Այսօր, երբ հանրապետության ողջ բնակչությունը իրոք որ հայտնվել է արտակարգ իրավիճակների պայմաններում, ուղղակի պարտադիր է, որ լրագրողները իրենց գիտելիքներով պատրաստ լինեն տարբեր վթարների ճիշտ մեկնաբանման եւ ոչ ստույգ տեղեկություններով խուճապի չմատնեն ժողովրդին» (վարչության պետ Ստեփան Բաղդասարյան):

1991-ին հիմնադրված ԱԻՊՎ-ն կոորդինացիոն կենտրոն է, որը կոչված է համաձայնեցնել համապատասխան նախարարությունների (առողջապահության, տրանսպորտի, շինարարության եւ այլն) ու ծառայությունների (սեյսմիկ, օդերեւութաբանական եւ այլն) համատեղ գործունեությունը, բնական եւ տեխնոգեն վթարներին արդյունավետ դիմակայելու նպատակով: Հանրապետության տարածքը ի հետեւանք բնակլիմայական, ռելիեֆային ինչպես նաեւ արդյունաբերական մի շարք առանձնահատկությունների՝ «արտակարգ իրավիճակների լաբորատորիա է» (Կարապետ Սարաֆյան), որը թերեւս ապահովագրված է սույն ծովային արհավիրքներից: Միայն 1994-ին հանրապետությունում տեղի ունեցած 104 վթարների հետեւանքով (սողանքներ, հեղեղներ, ամբարտակների փլուզում եւ այլն) զոհվել է 9 մարդ, իսկ տնտեսությունը կրել է խոշոր նյութական կորուստներ: 1994-ի միայն սողանքային երեւույթները շուրջ 8.5 մլրդ դրամի կորուստ պատճառեցին տնտեսությանը: 1995-ի 2 ամիսների ընթացքում վթարների զոհ է դարձել 2 մարդ:

Իր գործունեության համեմատաբար կարճ ժամանակահատվածում ԱԻՊՎ-ն բազմիցս հանդես է եկել գործնական լուրջ նախաձեռնություններով, որոնց շնորհիվ Երեւանում ստեղծվել է «Փրկություն» արագ արձագանքման ուժերի ջոկատ (ԱՄՆ «9.11» ծառայության օրինակով): Նախատեսվում է ստեղծել նաեւ տարածաշրջանային օպերատիվ կենտրոններ նախ Լոռիում (Ստեփանավան), իսկ այնուհետեւ հանրապետության այլ շրջաններում: Բացի այդ, ԱԻՊՎ անմիջական մասնակցությամբ միայն Հայաստանում նախատեսվում է հիմնել փրկարարական երկու կենտրոն (ԱՊՀ-ում հիմնվելու է 5 նմանատիպ կենտրոն): Այնուամենայնիվ, լուրջ ֆինանսական դժվարությունների, ինչպես նաեւ շատ օրենսդրական ակտերի բացակայության պատճառով ԱԻՊՎ-ն ներկայումս աշխատում է պակաս արդյունավետությամբ, քան այն կարող էր լինել, որակյալ աշխատակիցներ ունենալու դեպքում: Նույն այդ պատճառներով ԱԻՊՎ-ն այսօր ինչ-ինչ չափով մեկուսացված է հասարակությունից:

Հենց այս պարագայում է, որ առանձնապես մեծ է հատկապես լրատվական միջոցների անելիքը: Ինչպես նշեց իր ելույթում ԱԻՊՎ պետի տեղակալ Խաչատուր Կիրակոսյանը, արտակարգ իրավիճակներին կարող է դիմակայել սոսկ բազմամիլիոնանոց պատրաստ ժողովուրդը, մինչդեռ հանրապետության բնակչությունը բավականին հեռու է նման պատրաստվածությունից: Վերջինս հնարավոր է ոչ թե շատ ապահովել սոսկ մամուլի եւ հեռուստատեսության միջոցով, սակայն (եւ դա նշվում էր զեկույցներում) միայն այն դեպքում, երբ լրագրողներն իրենք ունակ կլինեն ճիշտ պատկերացնել այս կամ այն վթարի յուրահատկությունները եւ պոտենցիալ վտանգը: ԱԻՊՎ ղեկավարները լրագրողներին կոչ արեցին մշտական կապ պահպանել իրենց լրատվական բաժնի հետ:

ԱՐՓԻ ՎԱՀԱՆՅԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 1991-ից
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային ցանցերը
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ազգային փոքրամասնությունները տեղեր կունենա՞ն նոր խորհրդարանում

Հայաստանի ներքաղաքական կյանքում այսօր ամեն ինչ կամա թե ակամա պտտվում է հուլիսի 5-ին կայանալիք խորհրդարանական ընտրությունների առանցքի շուրջ։ Մինչդեռ ընտրությունների մասին օրենքն առայժմ վերջնական տեսքով ընդունված չէ, եւ հիմնական հարցերը՝ ապագա խորհրդարանի անդամների թիվը, ընտրությունների անցկացման կարգը (համամասնակա՞ն, թե մեծամասնական), քվորումի խնդիրը եւ այլն, մնում են անպատասխան։ Ու մինչ հիմնական ճնշումներն ընթանում են հենց այս հարցերի շուրջ, կարծես թե երկրորդ պլան է մղվում մեկ այլ խնդիր. արդյոք Հայաստանի ազգային փոքրամասնությունների

նեն, հենց իրենց՝ եզդիների մեջն է։ Նախորդ ընտրությունների ժամանակ նրանք հեշտությամբ կարող էին խորհրդարանում մի քանի տեղ ունենալ, քանի որ օրենքը ընտրողներին թույլ էր տալիս վերցնել քվեարկության իրավունքի վկայականը եւ ընտրություններին մասնակցել այնտեղ, որտեղ իրենք են ցանկանում։ Նոր օրենքում այդպիսի իրավունք չի նախատեսվում։ Սակայն դա չի նշանակում, թե ազգային փոքրամասնությունները, որոնք կոմպակտ բնակության վայրեր ունեն, չեն կարող իրենց պատգամավորն ունենալ։ Օրինակ, նույն եզդիները կարող են համաձայնության գալ որեւէ կուսակցության հետ եւ իրենց ներկայացուցիչներն ունենալ

թյունների։ Բացի այդ, նաեւ այլ խնդիր կա։ Օրինակ, շատ եզդիներ չեն ցանկանա, որ կոնկրետ այսինչն ընտրվի պատգամավոր, եւ իրենց ձայները չեն տա նրան։

Կան այնպիսի խնդիրներ, որոնք մենք կցանկանայինք մտցնել Գերագույն խորհուրդ։ Օրինակ, վերջերս մենք դիմեցինք, որ նոր անձնագրերում մեր ազգությունն անպայման նշվի։ Կամ ազգային կադրերի պատրաստման հարցը։ Մի խոսքով, ես կարծում եմ, որ խորհրդարանում մեզ տեղ հատկացնելն անհրաժեշտ է»։

Աղասի Արշակյան, ԳԽ մարդու իրավունքների եւ ազգությունների հանձնաժողովի փոխնախագահ։ «Իսկապես, ես կարծում եմ, որ Հա

համար խորհրդարանում նախատեսվո՞ւմ են երաշխավորված տեղեր։ Համենայն դեպս՝ օրենքով նման արտոնություն չի նախատեսվում, մինչդեռ Հայաստանի ազգային փոքրամասնությունների միությունը պայքարում է նման տեղեր ստանալու համար։ Ինչպես հայտնի է, աշխարհի տարբեր երկրներում այս հարցը կարգավորվում է տարբեր ձեւով. օրինակ, Միացյալ Նահանգների մեկ միլիոնանոց հայ համայնքի համար Կոնգրեսում տեղ ունենալը երաշխավորված չէ (այլ հարց է, որ հայահոծ շրջաններում միանգամայն հնարավոր է հայ կոնգրեսականի ընտրությունը), իսկ Լիբանանում, Իրանում եւ Սիրիայում հայերը խորհրդարանում երաշխավորված տեղեր ունեն (սակայն որպես ոչ թե ազգային, այլ կրոնական համայնքներ)։ Խնդիրը բարդանում է նաեւ նրանով, որ Հայաստանում ազգային փոքրամասնությունների մասին օրենք դեռեւս չկա, հետեւաբար դժվար է պատկերացնել, թե գործնականում ինչպես կարելի է այդ փոքրամասնություններին որոշակի արտոնություններ տալ։

Լյուդվիգ Խաչատրյան, ԳԽ անկախ պետականության հանձնաժողովի փորձագետ։ «Իմ կարծիքով, խորհրդարանական ընտրությունների ընթացքում ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներին արտոնություններ տալու անհրաժեշտություն չկա։ Երբ մենք կառուցում ենք քաղաքացիական հասարակություն, ուրեմն օրենքի առաջ բոլորը պետք է հավասար լինեն։ Մանավանդ որ Հայաստանում ազգային պատկանելության պատճառով ոչ ոք որեւէ ճնշման չի ենթարկվում եւ չի ենթարկվելու։ Երբ ուշադրություն դարձնենք, կնկատենք, որ ազգային եւ կրոնական փոքրամասնություններին խորհրդարանում երաշխավորված տեղեր են տրվում միայն այն երկրներում, որտեղ կան ազգային եւ կրոնական սուր հակասություններ, իսկ քաղաքակիրթ երկրներում՝ Միացյալ Նահանգներում, Ֆրանսիայում եւ այլն, այդպիսի տեղեր չեն տրվում։

Մեզ մոտ այդպիսի հարցեր չկան։ Ռուսաստանի ԳԽ պատգամավոր Նիկոլայ Իվանովին ընտրել են հայերը։ Եթե այդպիսի հարցեր լինեին, չէին ընտրի։ Իսկ այն, որ այսօր հայոց խորհրդարանում եզդիները տեղ չու-

այդ կուսակցության թեկնածուների ցուցակում։ Կարծում եմ, որ բազմաթիվ կուսակցություններ սիրով նման համաձայնության կգան՝ ակնկալելով մոտ 30 հազար եզդի ընտրողների աջակցությունը։ Բացի այդ, ես չեմ կարծում, թե գոյություն ունեն այնպիսի հարցեր, որոնք այս կամ այն ազգային փոքրամասնությունը կցանկանար մտցնել խորհրդարան, բայց չի կարողացել՝ պատգամավոր չունենալու պատճառով։ Վերջին հաշվով, Հայաստանում ապրում են տասնյակ ազգերի ներկայացուցիչներ։ Հո չենք կարող բոլոր նրանց տեղ տալ խորհրդարանում»։

Հասան Թամոյան, «Եզդիների ձայն» թերթի գլխավոր խմբագիր, նախորդ ընտրություններում պատգամավորության թեկնածու։ «Նախ, ազգային փոքրամասնությունների վերաբերյալ օրենքի մասին։ Այն երկու անգամ մտցվեց Գերագույն խորհրդի օրակարգ, երկու անգամ էլ չքննարկվեց։ Նույնիսկ չպատճառաբանվեց, թե ինչու։ Մինչեւ անգամ նախագիծ չկար։ Ինչ վերաբերում է խորհրդարանում մեր տեղն ունենալուն, ապա անհրաժեշտ է հիշեցնել, որ եւ 1918-20 թթ., եւ խորհրդային տարիներին այդպիսի տեղ մենք ունեինք։ Իսկ ներկայումս դա չի երաշխավորվում ընտրությունների ոչ համամասնական, ոչ մեծամասնական համակարգով։ Մինչդեռ խորհրդարանում մեր տեղն ունենալու համար բազմիցս դիմել ենք Բաբկեն Արարքցյանին, Արա Սահակյանին, Ռաֆայել Պապայանին, Աղասի Արշակյանին, Աշոտ Ոսկանյանին եւ այլոց՝ առաջարկելով մեզ համար համայնքային ընտրության հնարավորություն ստեղծել։ Որեւէ կոնկրետ պատասխան չի տրվել, իսկ Ռաֆայել Պապայանն ինձ ասել է, որ երբ նման որոշում կայացվի, դա ավելի շատ կլինի խտրականություն եւ կնշանակի, որ մենք տարբերակում ենք դնում Հայաստանի քաղաքացիների միջեւ։

Ինչ վերաբերում է այն հնարավորությանը, թե մեր համայնքը կարող է համաձայնության գալ որեւէ կուսակցության հետ եւ ընդգրկվել վերջինիս ցուցակներում, ապա դա գործնականում անհնար է, քանի որ նաեւ եզդիները քաղաքական առումով միասնական չեն եւ հարում են տարբեր կուսակցու-

յաստանում ազգային խտրականության առումով որեւէ խնդիր չկա։ Սակայն, իմ կարծիքով, անհրաժեշտ է ազգային փոքրամասնություններին խորհրդարանում երաշխավորված տեղեր տալ՝ դա կլինի ժողովրդավարության դրսեւորում անցումային փուլի համար։ Վերջին հաշվով արեւելյան երկիր ենք, եւ անհրաժեշտ է, որ նրանք իրենց ձայնն ունենան խորհրդարանում։ Իմ կարծիքով, մենք այսօր բնակչության ազգային միատարրության առումով մոտենում ենք վտանգավոր սահմանագծի, իսկ նման որոշման ընդունումը թերեւս կնպաստի, որ ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների արտագաղթը Հայաստանից նվազի։ Երկուշաբթի օրը մենք պատրաստվում ենք նման առաջարկ ներկայացնել խորհրդարանին»։

Հայտնի է նաեւ, որ Հայաստանի ռուսական համայնքը, մասնավորապես «Ռոսիա» կազմակերպությունը, նույնպես պայքարում է հայոց խորհրդարանում իր տեղն ունենալու համար եւ ընդամենը մի քանի օր առաջ համապատասխան առաջարկ է ներկայացրել Գերագույն խորհրդին։ Հայտնի են նաեւ փաստարկները՝ նրանք գտնում են, որ Հայաստանում իրենց իրավունքներն այնուամենայնիվ ոտնահարվում են, եւ կան այնպիսի հարցեր, որ իրենք կցանկանային մտցնել խորհրդարան։ Օրինակ, ռուսական դպրոցների փակման հարցը (այս մասին շատ է խոսվել), Երեւանում ռուսական համալսարանի բացման հարցը (թե ինչու դրանով պետք է զբաղվի համայնքը, եւ ոչ թե ռուսական դեսպանատունը՝ հայտնի չէ), մոլոկանների արտագաղթի հարցը եւ այլն։

Մեզ մնում է միայն ավելացնել, որ ներկայումս Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունն ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների հետ համատեղ հանդիպումներից հետո մշակում է Ազգային փոքրամասնությունների մասին օրենքի նախագիծը, որտեղ խոսվելու է նրանց քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային իրավունքների մասին։ Ամենայն հավանականությամբ՝ միայն այդ օրենքի ընդունումից հետո հնարավոր կլինի խոսել ընտրություններում ազգային փոքրամասնություններին որոշակի տեղեր տալու մասին։

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՄՈՍԿՎԱ

Եգոր Գայդար. «Ռուսաստանը չգիտի հետագայում ինչ անել Չեչնիայի հետ»

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ։ «Չնայած Չեչնիայում հրադադարը խախտվել է, կրակի դադարեցումը առաջին գիտակից քայլն էր, որը կարող էր մոտեցնել պատերազմի ավարտը», ԻՄԱ-ՊՐԵՍ գործակալության հարցազրույցում հայտարարել է «Ռուսաստանի ժողովրդավարական ընտրություն» կուսակցության նախագահ Եգոր Գայդարը։ Նրա խոսքերով, հրադադարի մասին պայմանավորվածությունն, ըստ էության, Սերգեյ Կովալյովի առաջարկած խաղաղության ծրագրի սկզբնական փուլն է։

«Պետք է հետեւողական լինել եւ ջանալ մինչեւ վերջ իրագործել իրավապաշտպան Կովալյովի ծրագիրը», նշել է Գայդարը։ Նա նաեւ ավելացրել է, որ, ցավոք, Ռուսաստանի գործադիր իշխանության օղակներում այսօր միասնական կարծիք գոյություն չունի այն մասին, թե ինչպիսի քաղաքականություն հետագայում պետք է վարել Չեչնիայի նկատմամբ. ձգտել հասնելու ռազմական հաղթանակի՞, թե՞ հաստատակամորեն անցնել կրակի դադարեցման եւ բանակցությունների։

Չեչնիայից Ռուսաստան է փախել մոտ 250 հազար մարդ

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ։ Վերջին մեկ օրում եւս 870 մարդ է հեռացել Չեչնիայի զինված հակամարտության շրջանից, հաղորդեց գաղթի դաշնակցային ծառայությունը։ Նրա տվյալների համաձայն, մարտական գործողությունների գոտու նախկին բնակիչներից 241142 մարդ է արձանագրվել ծառայությունում։ Ինչպես ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտնեց այդ ծառայության ներկայացուցիչը, փախստականները ապաստան են գտնում բնակության նախկին վայրի մոտերքում, հուսալով հակամարտության ավարտից հետո տուն վերադառնալ։ Այսպես, գաղթի դաշնակցային ծառայության տվյալների համաձայն, Չեչնիայում ռազմական գործողություններից դուրս մնացած տարածքում գտնվում են 42 հազարից ավելի տեղահանվածներ։

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Աշխարհում դիտվում է գործազրկության ռեկորդային աճ

Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության (ԱՄԿ-ի [illegible]) զեկույցի համաձայն, ներկայումս աշխարհում դիտվում է գործազրկության աճ, որն իր մասշտաբներով համեմատելի է 30-ական թվականների մեծ ճգնաժամի տարիների հետ։ ԱՄԿ-ի փորձագետների գնահատմամբ, դա [illegible] սոցիալական [illegible]։ «Աշխատանք» [illegible] համաձայն, 1994 թվականի վերջին երկրագնդի մոտ 820 մլն-ը աշխատանք չուներ, այդ թիվը [illegible] ավելի է մոլորակի աշխատունակ բնակչության մեկ երրորդից։ Գործազրկությունն աճում է հիմնականում Աֆրիկայի եւ այսպես կոչված անցումային տնտեսությամբ երկրների հաշվին։ Արեւելյան Եվրոպայի եւ նախկին Խորհրդային Միության խնդիրներին վերաբերող բաժնում ԱՄԿ-ի մասնագետները զգուշացնում են, որ այդ տարածաշրջանում հնարավոր է սոցիալական պայթյուն։ Թեեւ Ռուսաստանում գործազրկության պաշտոնական մակարդակը բարձր չէ, իսկ Կենտրոնական եւ Հարավարեւելյան Եվրոպայի նախկին սոցերկրներում շատ ավելի բարձր, փորձագետները առաջարկում են ֆինանսական [illegible] օգնություն ցուցաբերել Խորհրդային Միության նախկին հանրապետություններին։ Սակայն, ըստ ԱՄԿ-ի, [illegible] այն է, որ ըստ էության ոչ ոք չգիտի, թե ինչքան է հնարավոր այդ երկրներում ստեղծել

նոր աշխատատեղեր, որոնք [illegible]։ Միացյալ Նահանգների փորձը, որտեղ գործազրկության մակարդակը աշխարհում ամենացածրերից է (աշխատանք չունի աշխատունակ բնակչության մոտ 6 տոկոսը), ամենեւին էլ իդեալական չէ։ Բանն այն է, որ Ամերիկան դրան հասել է [illegible]։ Իսկ [illegible] մեծ [illegible], սակայն դրա դիմաց [illegible] վճարում են գործազրկության բարձր մակարդակով։

Ըստ ԱՄԿ-ի մասնագետների, գործազրկության աճը կանգնեցնել կարելի է միայն միջազգային [illegible], [illegible] ֆինանսական շուկաների կայունացման օգնությամբ, ընդ որում, այս անգամ ԱՄԿ-ի առաջարկությունները անհամեմատ արմատական են։ [illegible]

Լ.Տ.

ՏԱՇՔԵՆԴ

Ուզբեկստանում որոնում են ամերիկացի գերիների

ՏԱՇՔԵՆԴ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Պատերազմական գործողությունների ընթացքում գերի ընկածների եւ անհետ կորածների հարցերով զբաղվող ամերիկա-ռուսական հանձնաժողովի պատվիրակությունը ժամանել է Ուզբեկստան։ Պատվիրակությունը գլխավորում է հանձնաժողովի համանախագահ, նախկին ԽՍՀՄ-ում ԱՄՆ նախկին դեսպան Մալքոլմ Թունը։

Այցելության նպատակն է Ուզբեկստանի տարածքում որոնել այն ամերիկացիների հետքերը, որոնք կարող էին այստեղ ընկած լինել Վիետնամում տեղի ունեցած ռազմական գործողությունների ընթացքում կամ էլ 1950-60 թվականներին ընկած ժամանակահատվածում Կորեական պատերազմից հետո։

Մալքոլմ Թունին ընդունել է Ուզբեկստանի նախագահ Իսլամ Քարիմովը։ Տեղի ունեցած զրույցի ընթացքում Քարիմովը իր երկրի պատրաստակամությունն է հայտնել հանձնաժողովի անդամներին ցուցաբերելու բազմակողմանի օժանդակություն։

Քննարկվել են նաեւ հիշյալ տարիներին ըստ հավանականության Ուզբեկստանում հայտնված ամերիկացի զինվորականների մասին տեղեկությունների հավաքմանն առնչվող հարցեր։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրաստան. 25 մլն դոլարն անհետացավ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆԵՊԱ ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Անցյալ տարի այդ գումարը փոխանցել էր վրաց-անգլիական համատեղ ֆիրմաներից մեկը։ Փողերը փոխանցվել էին շվեյցարական բանկերից մեկի թղթակցական հաշվին։ Այդ մասին Էդուարդ Շեւարդնաձեն իմացավ Անգլիա կատարած իր այցի ժամանակ։ Ինչպես հայտնեց Վրաստանի խորհրդարանի մամուլի կենտրոնի ղեկավար Լոմաձեն, այդ գումարը Վրաստանի բյուջեում այդպես էլ չի հայտնվել։

■ *[illegible]*

Հայտարարություն

Սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի ծրագրի շրջանակներում Ամերիկայի Հայկական համագումարը եւ Երեւանի Նորքի մանկատան [illegible] հայտարարում են մրցույթ մանկատան շենքի վերանորոգման եւ [illegible] համար։

Մրցույթի պայմանները հետեւյալն են

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible] ... ՀՀ [illegible] 21, 3 հարկ։
7. [illegible] ժամը 11-ը [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible] ժամը 12-ին [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

1941–1945

Երկրորդ աշխարհամարտի մեջ ներքաշվեցին աշխարհի 60-ից ավելի պետություններ, որտեղ նախկինում ապրում էր երկրագնդի բնակչության 80 տոկոսից ավելին, իսկ ռազմական գործողությունները ծավալվեցին աշխարհի 40 երկրների տարածքներում: Սակայն Հայրենական մեծ պատերազմի 1418 օրերի ու գիշերների ընթացքում բոլոր հետագա իրադարձությունները համոզիչ կերպով ցույց տվեցին, որ երկրորդ աշխարհամարտի գլխավոր ռազմաճակատը խորհրդա-գերմանականն էր: Եվ պատահական չէ, որ եթե կռվողներից երկրորդ աշխարհամարտին մասնակցած պետությունների բոլոր կորուստների 41 տոկոսը ընկնում է Խորհրդային Միությանը: Բայց նա տոկաց և հաղթեց: Պետությունների գերմանա-ֆաշիստական կոալիցիայի ջախ-

հայտնի է, որ նրանցից մոտ 2 միլիոնը կոտորվեց երիտթուրք դահիճների կողմից կամ մնացին Միջագետքի անծայրածիր ավազուտներում, իսկ հայերի մնացած մասը ցրվեց համայն աշխարհով:

Եվ ահա, երբ գերմանաֆաշիստական զորքերը ներխուժեցին Խորհրդային Միության տարածք, անմիջապես իրական սպառնալիք ծագեց Խորհրդային Հայաստանի, երկրի ամբողջ հայության համար: Բանն այն է, որ պատերազմի սկզբից բառացիորեն մեկ շաբաթ առաջ 1941 թ. հունիսի 14-ին, Թուրքիան, խախտելով չեզոքության մասին խորհրդա-թուրքական պայմանագիրը, ֆաշիստական Գերմանիայի հետ բարեկամության պայմանագիր կնքեց: Իսկ հիտլերականները ամեն տեսակ խոստումներով ձգտում էին թուրքերին ներքաշել խորհրդա-

Նույն ոգով լույս տեսավ նաև թուրքական «Չինար ալթի» («Սոսու տակ») հանդեսը: Այն փաստորեն հայտարարում էր, թե «թուրքերը կմտնեն Կովկաս ու Իրան և կվերցնեն բնակավայրերը», այսինքն ոչ մահմեդական դավանանքի մարդկանց:

Հետաքրքիր է նաև հետևյալ փաստը. թուրքական պաշտոնական կամավորներից մեկը գնաց Էրզրումի խորհրդա-գերմանական ճակատ տանող ճանապարհով, այցելեց Հիտլերին և տուն վերադառնալով շատ կարգով երկրում «ակնհայտորեն» բխող ֆյուրերի հետ իր հանդիպման մասին:

Թուրքիայում մեծ հակախորհրդային քարոզչությունն ամեն կերպ քաջալերվում ու հովանավորվում էր Անկարայում Գերմանիայի դեսպան ֆոն Պապենը: Նա իր դեսպանությունը դարձրել էր Գերմանիայի գաղտնի

կան Հայրենական մեծ պատերազմին ակտիվ մասնակցությունը: Պատերազմական դաշտերում Հայրենական մեծ պատերազմի ճակատներում հայերի բազմազգյան վերաբերմունքի դեպքում նա Հայաստանը կթողներ առանց հայերի, ճիշտ այնպես, ինչպես վարվեց Հյուսիսային Կովկասի ռուս ժողովուրդների հետ արդեն պատերազմի ժամանակ նրանց վերաբնակեցնելով Միջին Ասիայի ու Սիբիրի շրջաններում:

Ամբողջ հայ ժողովուրդը, ինչպես ԽՍՀՄ-ում, այնպես էլ արտասահմանում ոտքի կանգնեց ֆաշիզմի դեմ: Հայաստանի ֆաբրիկներում ու գործարաններում, կոլտնտեսություններում ու սովխոզներում անցկացվում էին հակաֆաշիստական բազմամարդ հանրահավաքներ:

Առանձնակի ակտիվություն դրսև-

րեց, որոնցով ջերմ համակրանք էր արտահայտվում Խորհրդային Միության հանդեպ և աջակցություն ֆաշիստական Գերմանիայի հանդեպ Համայն հայ ժողովրդին Հայաստանի հայրենասիրության առաջադեմ ներկայացուցիչների կոչած մոտ ջերմ արձագանք գտավ այնտեղ, որտեղ հայ համայնքներ կային: Անգամ ԱՄՆ-ից: «Հայկական առաջադիմական լիգայի «Լրաբեր» պաշտոնաթերթը, օրինակ, գրում էր. «Խորհրդային Միության վրա հարձակումով ֆաշիզմը իր վճիռը կայացրեց: Բոլոր ամերիկահայերի համակրանքը խորհրդային ժողովուրդների և հերոսական Կարմիր բանակի կողմն է: Ամերիկահայերը վստահ են, որ մայր հայրենիքը Խորհրդային Միության կազմում

Հաղթանակի 50-ամյակի առթիվ

Պատերազմն ալեկոծեց ամբողջ հայ ժողովրդին

ԱՊՀ պետությունները դեռ 1993 թ. սեպտեմբերի 23-ին որոշումներ ընդունեցին Հայրենական մեծ պատերազմում ֆաշիզմի նկատմամբ տարած հաղթանակի 50-ամյակի համատեղ տոնակատարության մասին: Այդ փաստաթուղթը ստորագրեց նաև Հայաստանի նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը: Վերջերս մեր հանրապետությունում կառավարական հանձնաժողով կազմվեց հոբելյանական հանդիսությունների նախապատրաստման ու անցկացման ղեկավարման համար: Նախկին Խորհրդային Միության, ներկայիս ԱՊՀ երկրների ժողովուրդների և հակահիտլերյան կոալիցիայի զոհ մեր արևմտյան դաշնակիցների ընդհանուր հաղթանակում ծանրակշիռ ավանդ ներդրեց նաև հայ ժողովուրդը: Մեր խմբագրությունը, ցանկանալով հոբելյանական ամիսներին ընթերցողներին ծանոթացնել հաղթանակի գործում մեր ժողովրդի ներդրած կոնկրետ ավանդին, գիտական պատմության, երկրորդ աշխարհամարտի խնդիրներին նվիրված բազմաթիվ մենագրությունների հեղինակ, պատմագիտության դոկտոր, գիտության վաստակավոր գործիչ Վիկտոր Մարտիրոսյանին խնդրեց պատրաստել լրագրային մի շարք նյութեր, որոնք լուսաբանում են ֆաշիզմի ջախջախման գործին հայ ժողովրդի մարտական մասնակցությունը: Այսօր հրատարակում ենք այդ նյութերից առաջինը:

ջախվեց: Եվ այս գործում առաջատար դեր խաղացին Խորհրդային Միության ժողովուրդները, նրանց բազմազգ պետությունը: Այսօր այդ, դեպի ԱՊՀ տարբեր անկախ պետություններում, նրանց նախկին ժողովուրդները պատրաստվում են նշելու ֆաշիզմի նկատմամբ տարած համաշխարհային-պատմական հաղթանակի 50-ամյակը: Հոբելյանին պատրաստվում են նաև բոլոր ժողովրդավարական երկրներում:

Այդ տոնին պատրաստվում է օրինական ազգային հպարտության զգացումով նաև հայ ժողովուրդը, որն արժանի ավանդ ներդրեց ֆաշիզմի նկատմամբ այդ ընդհանուր հաղթանակի մեջ: Բայց նախքան մեր ընթերցողներին այդ ավանդի մասին պատմելը, կուզենայի անդրադառնալ մի հարցի, որը տարբեր ձևերով ներկայացվում է որոշակի հասարակական շրջանակներում, իսկ երբեմն նույնիսկ մեր խորհրդարանի ամբիոնից: Հարցը հետևյալն է. ինչ՞ու էր արդյոք, որ հայ ժողովուրդը մասնակցի Հայրենական մեծ պատերազմին:

Այդ պատերազմին հայ ժողովրդի մասնակցության հարցը կանխորոշված էր նրա պատմական ճակատագրի ողջ ընթացքով, սկսած 18-րդ դարի առաջին կեսից, երբ Պետրոս Մեծի օրոք պետական մակարդակով սահմանվեց հայ ազգային-ազատագրական շարժման ռուսական կողմնորոշումը: Այդ կողմնորոշման առաջին շոշափելի արդյունքը դարձավ Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին: Հայ ժողովրդի համար ճակատագրական այդ փաստի պատմական նշանակության մասին շատ է գրվել: Ես կնշեմ միայն մեկ օրինակ: Երբ 1828 թ. Արևելյան Հայաստանը մտավ Ռուսաստանի կազմի մեջ, Երևանի խանության տարածքում ապրում էր ընդամենը 25 հազար հայ: Հայկական հողերն ամայացած էին և մահմեդականներով բնակեցված:

Ռուսաստանին Արևելյան Հայաստանի միացումից հետո բանաստեղծ և դիվանագետ Ա. Ս. Գրիբոյեդովի նախաձեռնությամբ սկսվեց տեղահանված և պարսկական ու թուրքական լծի հալածանքներից փախուստով փրկված հայ բնակչության ակտիվ վերադարձը հայրենի եզերք: Մեր դարի սկզբներին Արևելյան Հայաստանի այդ հողերում արդեն ապրում էին 1 միլիոնից ավելի հայեր: Հենց դա էլ ազգագրական հիմք դարձավ ինչպես 1918 թ. մայիսին, այնպես էլ 1920 թ. նոյեմբերին Հայաստանի ազգային պետության կազմավորման համար:

Իսկ ինչ վերաբերում է Արևմտյան Հայաստանին, որտեղ Օսմանյան Թուրքիայի տիրապետության տակ էր գտնվում 3 միլիոն հայ բնակչություն,

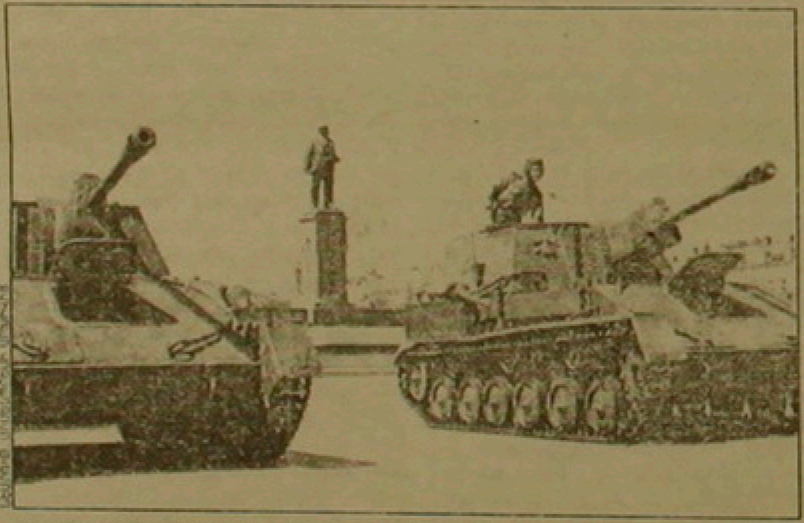

յին Միության դեմ պատերազմի մեջ: Իսկ թե դրանք ինչ խոստումներ էին, և այդ օրերին ինչպիսի ռազմավարական մրցումներ էր վարում Թուրքիան, կարելի է դատել ինչպես Ռայխի փաստաթղթերից, այնպես էլ թուրքական մամուլի էջերից: Թուրքիայում ծավալվել էր ամենայն հակախորհրդային, հակառուսական, հակահայկական քարոզչություն: Տոնն էին տալիս երկրի պանթյուրքիստները, որոնք իրենց համարում էին ֆաշիստական Ռայխի նացիոնալ-սոցիալիստներ:

Այսպես, պանթյուրքական «Բոզ կուրտ» («Գորշ գայլ») հանդեսը, արդեն իր հուլիսյան համարը (թիվ 11, 1941 թ.) նվիրելով Խորհրդային Միության դեմ Գերմանիայի սանձազերծած պատերազմին, գրեց «Թյուրքիզմն սպասում է» ճյուղի վերնագրով: Եվ որպեսզի ընթերցողը ակնկալում տեսներ, թե թյուրքիզմը ինչ է սպասում, հոդվածին կցված էր այսպես կոչված «Մեծ Թուրքիայի» քարտեզը: Պանթյուրքիստներն այնտեղ փաստորեն էին Խորհրդային Միության նկատմամբ ֆաշիստական Գերմանիայի հաղթանակից հետո, հետևապես նաև թուրքական զորքերի Անդրկովկաս ներխուժելու հաջողությունը, որ աշխարհագրական թուրքական կայսրության կազմի մեջ մտցնել Անդրկովկասի և Միջին Ասիայի բոլոր հանրապետությունները: Հյուսիսային Կովկասի մի մասը և Ղրիմը:

հետախուզության մասնաճյուղ: Դրա 47 գործակալներ դիվանագիտական անձնագրերով աշխատում էին կատարում Պապենի մոտ: Նա թուրքերին համոզում էր, որ ճիշտ է «բարեկամի» լուծել հայկական հարցը, ինչպես դա արվել էր Արևմտյան Հայաստանում 1915 թվականին:

Խորհրդային Միության դեմ Գերմանիայի պատերազմի սանձազերծումից հետո թուրքական բանակի զգալի խավեր Հայաստանի ու Վրաստանի սահմանների մոտ կենտրոնացրեց 26 դիվիզիա, մինչև ատամները զինված դիվիզիա, որոնք պատրաստ էին ներխուժել Անդրկովկաս: Եվ պատահական չէ, որ վերջին 1941 թ. հուլիսի 3-ին անդրկովկասյան 3 հանրապետությունների ղեկավարները շտապ կարգով կանչվեցին Մոսկվա: Հաջորդ օր նրանց ընդունեց Ստալինը Պաշտպանության պետական կոմիտեի բոլոր անդամների ներկայությամբ: Ստալինը նրանց անդրադարձի հայտարարեց, որ չի կարելի Թուրքիայի չեզոքության հույս ունենալ, որ ամեն օր կարելի է սպասել ինչպես գաղտնի, այնպես էլ ծավալվող Անդրկովկաս թշնամական զորքերի ներխուժման: Ընդսմին Ստալինը նույնիսկ կտրականապես հայտարարեց, որ եթե Վրաստանն ու Հայաստանը օկուպացվեն, ապա «ծայրահեղ դեպքում հարկավոր է ամեն գնով պաշտպանել Բաքվի շրջանը: Դա է մեր խնդիրը»:

Ստալինը չէր խնայի հայ ժողովրդին, երբ վերջինս ընկներ այդ դիրք.

տրեց հայ մտավորականությունը: Նրա 26 նշանավոր ներկայացուցիչներ Մարտիրոս Սարյանը, Ավետիք Իսահակյանը, Վաղարշ Վաղարշյանը, Հովսեփ Օրբելին, Հովհաննես Դանիելյանը, Սամսոն Արեյանը, Դերենիկ Դեմիրճյանը, Հակոբ Մանանդյանը, Նաիրի Զարյանը, Արմեն Տիգրանյանը և ուրիշներ, հանդես եկան ամբողջ հայ ժողովրդին ուղղված դիմումով, որը 1941 թ. օգոստոսի 17-ին տպագրվեց «Պրավդայում» և արտատպվեց մյուս թերթերում: Դիմումի մեջ ասված էր. «Այս ժամին, երբ մեր հայրենիքի, համայն մարդկության վրա սև ամպ է կախված, մենք ամբողջ աշխարհի հայերին կոչ ենք անում միավորել բոլոր ուժերը Խորհրդային Միության պաշտպանության, քաղաքակիրթ մարդկության ներդ բռնակալ ջախջախման ֆաշիզմի ոչնչացման նպատակով»:

Եվ այդ դիմումը ջերմ արձագանք գտավ ողջ աշխարհի այն բոլոր վայրերում, որտեղ կային հայ համայնքներ: Դա «Պրավդա» թերթին հիմք տվեց հետևյալ գլխի առաջնորդող հոդվածում, այն վերնագրելով «Հայ ժողովուրդը Հայրենական մեծ պատերազմի մարտական մասնակիցն է»: Թերթը գրում էր, որ հայ ժողովուրդն «իր բազմադարյա պատմության ընթացքում մեկից ավելի ենթարկվել է օտար բռնակալների հարձակմանը: Նա գիտե, թե ինչ են կոտորածը, ջարդերը, սովը, բռնությունը: Հայ ժողովուրդը չի մոռացել հայերի ֆիզիկական բնաջնջումը, որը առաջին աշխարհամարտի տարիներին կազմակերպել էր արյունարբու Հիտլերի նախորդը՝ կայզեր Վիլհելմը»:

Նույն առաջնորդող հոդվածում թերթն ընդգծեց, որ «Խորհրդային Միության վրա կատարված ավազակային հարձակման լուրն զայրացրեց հայ ժողովրդի նաև այն զավակներին, որոնք ապրում են ԽՍՀՄ-ից դուրս: Նրանց ողջ համակրանքը, ամբողջ կարեկցանքը Խորհրդային Միության կողմն են»:

Պատերազմի արդեն առաջին իսկ օրերին Խորհրդային Հայաստանի կառավարության և Էջմիածնի վեհափառի հասցեով սկսեցին բազմաթիվ հեռագրեր ստացվել արտասահմանի հայկական ընկերություններից,

հայրենի դուռը կգա»:

Իսկ որոնք տալիս են Ռումինիայի ազատական կառավարության նախագահ Շովկյանի նամակից. «Եգիպտական ընդհանուր հայ խորհրդային բանակի շարքերում մարտնչող հայ հերոս զինվորներին, ... խնդրում ենք կառավարությանը և հայ ժողովրդին մեր անկեղծ հիացմունքն հայտնել ֆաշիզմ նախահարձակների դեմ հերոսական պայքարի առթիվ»:

Նույն բնույթի նամակներ ու հեռագրեր էին ստացվում Հարավային Ամերիկայի, Մերձավոր ու Միջին Արևելքի երկրներից, բազմաթիվ փառ ու հանդիսավոր կերպով արտահայտում էին մեր եղբայրների ու քույրերի տրամադրությունը, խոհերն ու զգացմունքները:

Կարելի է բազմաթիվ օրինակներ բերել, թե ընդամենն աշխարհի ինչպես են դիմավորվել խորհրդային զորքերում ծառայած հայ ժողովրդի զավակները, զորեր, որոնք իրենց վրա ընդունեցին ֆաշիստական հորդաների առաջին հարվածը: Ու վիճակագրության հավաքումներում, կենտրոնական ու տեղական թերթերի էջերում բերվում էին հայ ժողովրդի զավակների օրաջյանների ու տան կնոջների, երեխաներին ու ծերունիների բազմաթիվ ատենիներ, որոնք դյուզազգեստական սխրանքներ էին գործել, տղաների ու գերեզմանների անուններ, որոնք խիզախ խոսքեր ու նամակներ մարտեր էին գնում կանանց:

Հայ ժողովուրդն այսպես դիմավորեց Հայրենական մեծ պատերազմը: Ֆաշիզմի դեմ աշխարհի առաջադեմ ժողովուրդների ճակատամարտին նրա մարտական մասնակցությունը հայ ժողովրդի բազմադարյա պատմության ամենափառավոր էջերից մեկն է: Այն հարկավոր է լավին օգտագործել մեր անկախ պետության ազգային բանակի ամենամարտի ուղղման և հայրենասիրական դաստիարակման նպատակով:

Հայ ժողովուրդը Խորհրդային Միության վրա ֆաշիստական Գերմանիայի հարձակումն ընկալեց նախ և առաջ որպես իր ֆիզիկական գոյության սպառնալիք ու հարցը վճռեց. ուստի ամբողջովին ալեկոծվեց և ելավ իր մարդկային, տնտեսական ու հոգևոր բոլոր ուժերը համախմբել, ողջ ազգով ծառայեց ժողովրդի ԽՍՀՄ-ի բոլոր ժողովուրդների հետ միասին պաշտպանելու իր ազատությունը և անկախությունը: Եվ պատերազմի առաջին իսկ օրերից հանրապետությունում ամբողջ կյանքը ենթարկվեց «Ամեն ինչ ռազմաճակատի համար, ամեն ինչ հաղթանակի համար» կարգախոսին:

ՎԻԿՏՈՐ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ,
Պատմագիտության դոկտոր, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Վերջին երեսուն տարում առաջին անգամ Վաշինգտոնը եւ Հանոյն սկսել են դիվանագետներ փոխանակել եւ նրանց հարաբերություններում որոշ ջերմություն է նկատվում: Սակայն Վիետնամի պատերազմի ժամանակներից մնացած որոշ գաղտնիքներ շարունակում են բարդացնել երկու երկրների հարաբերությունները: Խոսքը մասնավորապես ամերիկացի որոշ ռազմագերիների ճակատագրի մասին է: Վերջերս ԱՄՆ-ում լույս տեսավ Մալքոլմ Մքքոնելի «Հանոյի գաղտնի արխիվներում» գիրքը, որը նոր լույս է սփռում ամերիկացի հարյուրավոր ռազմագերիների ճակատագրի վրա: Գրքից պարզվում է, որ [illegible] Վիետնամի պատերազմում գերի ընկած ամերիկացի հարյուրավոր զինվորների բանտարկության փաստը, եւ այդ ռազմագերիները խոշտանգվել ու մահապատժի են ենթարկվել, շատերը նույնիսկ պատերազմի ավարտից հետո:

Այս մասին տեղեկացնող «Լը Պուեն» հանդեսը հաղորդում է, որ ամերիկացի հեղինակի աշխատությունը հիմնված է գլխավորապես մի ավստրալիացի անձնավորության՝ Թեոդոր Շվայցերի որոնումների ընթացքում բացահայտված փաստերի վրա: Տարօրինակ հանգամանքներում Շվայցերը կարողացել էր դառնալ վիետնամցի զինվորականներից այդ կարգի առաջին փաստաթղթերն ստացած ամերիկացին: 1992 թ. Հանոյում ներկայանալով որպես անկախ գրող, Թեոդոր Շվայցերը կարողացել էր առնչվել մինչ այդ անհայտ մնացած գործերի եւ ականատեսների հետ: Իրականում նա աշխատում էր ամերիկյան գաղտնի ծառայությունների համար եւ գրպանում ուներ փաստաթղթերի պատճենման փոքրիկ սարք, ինչպես նաեւ խոշոր գումարներ վիետնամցի ռազմի վետերանների կաշառելու համար: Այսպիսով, վերջին տարիներին ամերիկացի ռազմագերիների ճակատագրի շուրջ ամերիկա-վիետնամական բանակցությունների սկսելուց առաջ Պենտագոնն իր տրամադրության տակ արդեն ուներ 4800 լուսանկարների եւ գաղտնի փաստաթղթերի պատճենները: Դրանից հետո Հանոյի թույլտվությամբ Պենտագոնն սկսեց իր սեփական որոնումները:

Շվայցերի գրեթե այն պնդումն է արվում, որ վիետնամցիները ներողներում պահպանել են մահացածների արխիվային փաստաթղթեր եւ նույնիսկ անհետ կորած համարվող ռազմագերիների անձնական իրեր: Միաժամանակ օգտվելով [illegible] ՊԱԿ-ի զրույցներից վերջերս հանված փոխերագրերից, Շվայցերը վիետնամական բանտերում գաղտնաբար պահված ամերիկացի զինվորների մոտավոր թիվը գնահատում է 700 մարդ: «Մենք նրանցից շատերին սպանել ենք: Մեր կառավարությունը չի ուզում, որ ԱՄՆ-ը իմանա այս մասին գաղտնիքը», գրքում մեջբերվում են վիետնամցի փոխգնդապետ Նգուեն Վան Թիի այս խոսքերը: Իրոք, երբ Հանոյը Փարիզի 1973 թ. համաձայնագրերի հիման վրա ազատ արձակեց 591 ամերիկացիների, ԱՄՆ-ի ղեկավարներն անտեղյակ էին հարյուրավոր այլ ռազմագերիների գոյության փաստին: Այն ժամանակ նախագահ Ռիչարդ Նիքսոնը հանդիսավորապես հայտարարեց. «Մեր բոլոր ռազմագերիները վերադարձել են տուն»: Այնինչ, խոստումներին հակառակ, վիետնամցիները գաղտնաբար պահել էին ամերիկացի բազմաթիվ գերիների, հույս ունենալով նրանց օգտագործել առաջիկա բանակցությունների ժամանակ: Բայց երբ նման առիթ այլեւս չեղավ, վիետնամցիները ի վերջո մահապատժի ենթարկեցին բոլոր տակյալներին, որոնք սակարկության կամ հաշտեցման համար այլեւս պետքական չէին:

Շվայցերի այս բացահայտումները կարող են միայն դժվարացնել ներկայիս նախագահ Բիլ Քլինթոնի գործը, որն սկսել է կարգավորել երկու երկրների հարաբերությունները, ի հեճուկս նախկին մարտիկների ընկերակցությունների եւ անհետ կորած համարվող զինվորների ընտանիքների բողոքների:

ԱՐԽԻՎ

Վիետնամցիներն ամերիկացի ռազմագերիներ են սպանել նաեւ պատերազմից հետո

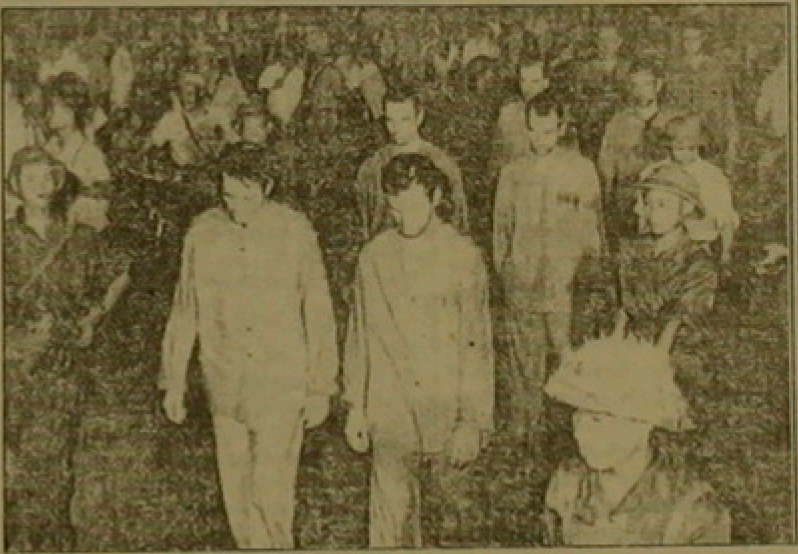

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԲԵՐԲԵՐՅԱՆԸ

ՏԱՐԱԾՔ

Ամենից շատ գաղթականներ կան Իրանում

ԹեՀՐԱՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հաղորդում է «Իրան Նյուզ» թերթը, վերջերս ՄԱԿ-ի գաղթականների գլխավոր հանձնաժողովի ներկայացրած հաշվետվության մեջ Իրանն առաջին տեղն է զբաղեցնում գաղթականներ ընդունող 10 երկրների մեջ: Ներկայումս Իրանում ապրում են 2.5 մլն գաղթականներ, այդ թվում 1 մլն 855 հազարը Աֆղանստանից եւ 645 հազարը Իրաքից: ՄԱԿ-ի լրատվական գործակալությունը հաղորդել է, որ Իրանին հաջորդում են Զաիրը (1 մլն 850 հազար), Պակիստանը (1 մլն 480 հազար) եւ ԱՄՆ-ը (950 հազար): Վիճակագրության համաձայն 1976 թ. գաղթականների թիվը կազմել է 2.8 մլն: 4 տարում այդ թիվը եռապատկվել է եւ հասել 8.2 միլիոնի: 1986 թ. գաղթականների թիվը հասավ 12.4 միլիոնի, իսկ 1993 թ. վերջերին աշխարհում կար 23 մլն գաղթական, այդ թվում 4.1 միլիոնը՝ նախկին Հարավսլավիայից:

Սիեռա Լեոնե. 9 հազար զոհ 4 տարվա ընթացքում

ՍԻԵՌԱ ԼԵՈՆԵ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ ՏԱՍՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շուրջ 9 հազար մարդ է զոհվել Սիեռա Լեոնեի կառավարական զորքերի եւ միավորված հեղափոխական ճակատի գրոհայինների միջեւ տեղի ունեցած քաղաքացիական պատերազմի 4 տարվա ընթացքում: Այս մասին հայտնի է դարձել Արեւմտաաֆրիկյան Հանրապետության պաշտպանության նախարարության պաշտոնական աղբյուրներից: 1991 թվականի մայիսին միավորված հեղափոխական ճակատի ղեկավար, նախկին բանակային լուսանկարիչ կապրալ Ֆոդե Սանկոն պատերազմ է սկսել կառավարության դեմ, մեղադրելով իշխանությանը կաշառակերության եւ այլ հանցանքների մեջ: ՄԱԿ-ի տվյալներով, զինված գործողությունների հետեւանքով 4,5 միլիոն սիեռալեոնցիներից գրեթե 900 հազարը ստիպված են եղել թողնել իրենց հայրենի օջախները եւ փախչել հարեւան երկրներ:

ԱՐՄԻՆԴ ԿԵՆՏՐՈՆԸ
Հրավիրում է
ինգօրյա ճանապարհորդության դեպի Հնդկաստանի մայրաքաղաք
ԵՐԵՎԱՆ - ԴԵԼԻ - ԵՐԵՎԱՆ
չվերթը կկայանա մարտի 4-ին
(ուղեւորության ընթացքում ինքնաթիռը մնում է Դելիում)
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
Նախատեսվում է
ԵՐԵՎԱՆ - ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ - ԵՐԵՎԱՆ
նոր չվերթ
«Էրեբունի» հյուրանոց, I մասնաշենք, 301-307 ս.
Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-79

ԵՎՐՈՊԱ

Էկյուի թղթադրամը չորս տարուց

Ըստ «Լիբերասյոն» թերթի հաղորդման, Ֆրանսիայի բանկի նախագահ Ժան-Կլոդ Տրիշեն հնարավոր է համարում 1997 թվականին եվրոպական միասնական արժույթի ուժի մեջ մտնելը, սակայն կողմնակից է եւս երկու տարի, նախքան կհայտնվի «եվրոպական փողի» էկյուի առաջին թղթադրամը: «Եվրոպական երկրների բոլոր կենտրոնական բանկերի ղեկավարները համամիտ են, որ չի կարելի մեղմացնել Մաաստրիխտի պայմանագրի պահանջները», ասել է Տրիշեն: «Երբ ես ասում եմ, որ 1997 թվականը կարող է բարենպաստ տարի դառնալ, ես միայն [illegible] եմ խոսում աշխատանքային վարկած, թե որոշ երկրներ, այդ թվում նաեւ Ֆրանսիան, անհրաժեշտ քայլեր կձեռնարկեն ժամանակին բոլոր պայմանները ծեծելու հարցում: Եվ խոսք չի կարող լինել այն մասին, որ միասնական արժույթը կառուցվի ավազի վրա»: Ըստ Տրիշեի, այն պահից հետո, երբ եվրոպական խորհրդի կողմից որոշում կընդունվի սկսել «եվրոպական գրաֆիկի» երրորդ փուլը (այսինքն՝ ձեռնամուխ լինել միասնական արժույթի ներդրմանը), կանցնի մի քանի ամիս, նախքան ԵՄ-ի անդամ երկրների արժույթների պարիտետները հաստատուն կամրագրվեն: Դրանից հետո կպահանջվի, ըստ գնահատականների, եւս կես տարի, որը տեխնիկապես անհրաժեշտ է էկյուի թղթադրամները տպագրելու եւ տեղափոխելու համար:

ԼՏ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Չինացիների մեծամասնությունն ուզում է «շատ աշխատել եւ հարստանալ»

Ինչպես ասել է Դեն Սյաոպինը, կարեւոր չէ, կատուն սեւ է, թե սպիտակ, միայն թե մուկ բռնի: Սակայն չինացի սպառողները նախընտրում են, որպեսզի սառնարանը լինի «Հեյ թեն Շույհեր» [illegible], հեռուստացույցը «Հիտաչի», իսկ լուսանկարչական ապարատները «Տոյոտա» մակնիշների:

«Գելափ Չայնա» հաստատության անցկացրած չինական բնակիչների առաջին լայնածավալ հարցումը ցույց տվեց, որ չինացիներին ավելի լավ հայտնի են «Փեփսի» եւ «Քոկա» անվանումները, քան «Բրիստոլ Մայերս Սքուիբ» եւ «Ամերիքն Էքսպրես»:

«Գելափ Չայնան», որի գլխավոր տերը «Գելափ օրգանիզեյշն» հաստատությունն է, պնդում է, թե ինքն առաջին հետազոտական ընկերությունն է, որը Չինաստանի կառավարությունից թույլտվություն է ստացել ամբողջական չին սպառողների վերաբերմունքի ուսումնասիրության համար: Ինչ վերաբերում է չինացիների կենսափիլիսոփայությանը, հարցման մասնակիցների 68 տոկոսը պատասխանել է, որ իրենք ուզում են «շատ աշխատել եւ հարստանալ»: Մասնակիցների միայն 4 տոկոսն է համաձայնել «ապրել չմտածելով իր մասին, ամեն ինչ անել հասարակական բարօրության համար»:

Հետեւաբար Չինաստանում մնում է տեղական օգտագործման ամենատարածված ապրանքը (հեծանիվ ունի բնակիչների 81 տոկոսը), բնակիչների 54 տոկոսն ունի սեւ-սպիտակ հեռուստացույց, իսկ 40 տոկոսը՝ գունավոր: Մյուս կողմից, բնակիչների միայն 9 տոկոսն ունի հեռախոս եւ 3 տոկոսը՝ ավտոմեքենա:

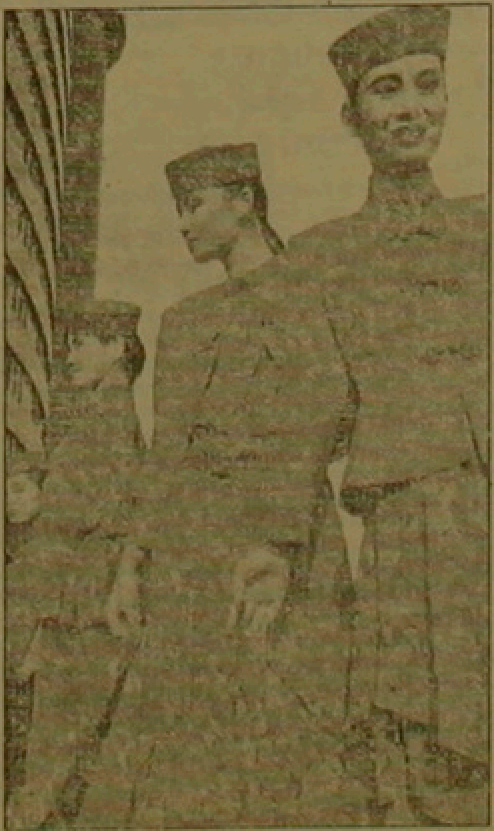

Հարցումն ի հայտ բերեց քաղաքային եւ գյուղական սպառողների կտրուկ տարբերություններ. ամբողջ երկրում բնակիչների 56 տոկոսը նախընտրում է գնել չինական արտադրության ապրանքներ, եւ միայն 19 տոկոսն է նախապատվությունը տալիս արտասահմանյան ապրանքներին: Այս հարաբերակցությունը քաղաքային ունեւոր բնակիչների շրջանում կտրուկ փոխվում է հօգուտ արտասահմանյան արտադրության ապրանքների:

Առավել հայտնի 10 առեւտրային մակնիշներից 6-ը ճապոնական են, բայց առաջինը, այդ ապրանքների ցանկը գլխավորում է «Հիտաչի» ընկերությունը: Չինաստանում առավել հայտնի 20 ֆիրմաների մեջ կան ամերիկյան մի քանի ընկերություններ, մասնավորապես «Կոկա կոլան» զբաղեցնում է երկրորդ տեղը: Եվրոպական միակ ընկերությունը՝ շվեյցարական «Նեսլեն» զբաղեցնում է 16-րդ տեղը:

«Գելափ օրգանիզեյշն» հաստատության համանախագահ Ալեք Գելափի խոսքերով, «Գելափ Չայնա» ընկերության ներկայացուցիչները Չինաստանի յուրաքանչյուր նահանգում հարցման են ենթարկել 3400 բնակիչների, բացի Տիբեթից, տեղաշարժվել են ոտքով, հեծանիվներով, իսկ Գոբի անապատում՝ նույնիսկ ուղտերով:

Յուրաքանչյուր հարցաթերթիկ պարունակում էր 400-ից ավելի հարց, որոնց պատասխանները [illegible] ժամանակ [illegible] տվյալներ էին հայտնում բնակիչների նկատմամբ ու գրավումների, ինչպես նաեւ կին ամուսնու, [illegible] եւ ծնողների մասին: Ինչպես պարզվել է, չինացիների հանգստի առավել տարածված նախասիրությունը հեռուստացույց դիտելն է:

«Ֆինանշըլ թայմս»
21 փետրվար, 1995 թ.

ՄԵԶ

Ա ՇԽԱՐՀ

«Նոյյան տապանը» փետրուարի 21-ին Զարենցաւանի դրամատիկ թատրոնի նոր բեմադրութիւնների մասին խօսելով նշում է, որ թատրոնի գեղարուեստական ղեկավարն է ՀՀ ժողովրդական արտիստ Իշխան Ղարիբջանը: Ինքը Երեւանի դրամատիկ թատրոնի դերասան Իշխան Ղարիբջանը, հերթը վերանորոգելը մեկնաբանելով, որ ինքը դրանից մի 10 օր առաջ հրաժարուել է այդ թատրոնի ղեկավարելուց եւ իր առերով. «միայն ծնողականներն է այնտեղ»: անհատաստեղծի են: Բացի դրանից, ոչ մասնագիտութեամբ ճարտարապետ Արմէն Աղաջանը, ոչ էլ դերասանական խումբը պրոֆեսիոնալ կրթություն չունեն, տիկնիկային թատրոնում գանե մեկ ամիս չեն եղել: 50 տարուց ավել բեմում եմ, եթե ինձ առաջարկեին տիկնիկային թատրոն ղեկավարել, կհրաժարվեի, որովհետեւ գլուխ չեմ հանում այդ գործից: Երեխաներին տիկնիկ ցույց տալով խաբել չի կարելի: Իսկ նեղ տնտեսականութիւնից եկած բռնակիցը ուրախությամբ արձագանքում է դրամատիկում փորձին մասնակցելուց հետո, գնում էի Հրազդան փորձ անում, հետո գալիս ներկայացման, հետո նորից Հրազդան: Դժուար ոչ պրոֆեսիոնալ այդ խմբից մի Ռուզան Հարությունյան պրոֆեսիոնալ լինելու չգիտող դերասանուհի կրթելը: 1991-92 թթ նոր նշանակված Գաղափարի նախագահ պարոն Խաչատրյանը, Երջանիկոյի նախագահ Քոչար Մանուկյանը եւ նրանց օգնությամբ նրանց կամակատար մշակույթի բաժնի վարիչ Հարություն Հարությունյանը հանրակացարանի

Թատրոնը խանգլեց, կեցցե՞ թատրոնը

Իշխան Ղարիբջանը հրաժարվում է ղեկավարել Զարենցավանի դրամատիկ թատրոնը

«1946-ին Պարսկաստանից մեռնել հայրենիք եկա: Ծնողներս, հարազատ-բարեկամներս հետ կին այնտեղ մեռել ո՞ւր եւ գնում: Բայց ես դերասանստուդիան գնացի, խնդրեցի, որ հայրենիք վերադառնալ: Ուզում էի խաղալ թատրոն տեսնել, ուզում էի հայ բեմում խաղալ: Եւ երջանիկ եմ, որ կես դար արդեն աշխատել եմ թատրոնում եւ թատրոնով»:

Զարենցավանի թատրոնը, որի մեկ տարին նոր է բոլորում, չնայած իր ոչ պրոֆեսիոնալ բնութագրին հասցրել է ներկայացնել «Պեպո», «Մոլոր ամպը» եւ մասնագետների ուշադրությանն արժանացել: «Այնտեղ թատրոն ստեղծելու գաղափարն իմը չէր, չպարտադրեցի: Անձամբ ստանձնել գնացի, նախարարի ղեկավարությամբ արտահայտված, գնում էի: Հանրակացարանից ետեւ անգամ վռնդեցին, էլի չէի հրաժարվում: Պրոֆեսիոնալների պակաս փորձում էի հաղթահարել բազմաթիվ փորձերով, ուզում էի, որ դերասաններն ամբողջությամբ չներկայանային այն, ինչ մարմնավորում էին: Նոր ծրագրերի մասին տեղեկացրի Գաղափարի նախագահ պարոն Կարապետյանին, համաձայնություն տվեց: Եղեռնի 80-ամյա տարելիցի առիթով պատրաստվում էի բեմադրել Պերճ Զեյթունցյանի «Ուշ, պատանին է գալիս»: Գիտեի վրա բախտակցական աշխատել էի: Բոլոր ներկայացման 1700-ամյակին նվիրված բեմադրելու էի Նարեկացու «Ողբերգությունը»: Պիեսը գտնել աշխատում էի, որ մի քանի ատամներ: Մեկ էլ տեսնենք, Զարենցավանում բաց փակ է տիկնիկային թատրոն: Իմ խմբի դերասանները մշակույթի բաժնի վարիչ Արմեն Արզումանյանի գլխավորությամբ ստեղծել են անկախ մի «խոհանոցի» խումբ, որ փող աշխատեն: Աշխատում են ոչ մի տեղ դրամատիկ թատրոնն ու տիկնիկային իրար «մեջ» չեն կարող լինել.

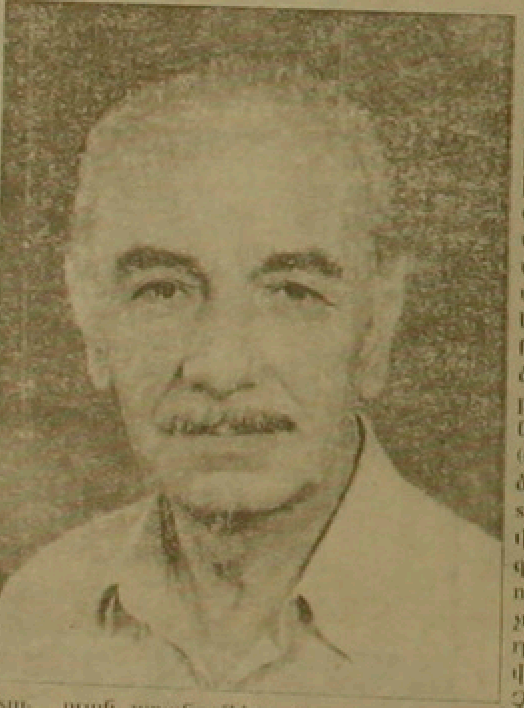

իմ սաներից ոմանք ծախսեցին մեջ փող կար:, Դերասաններից շատերն ինձ առաջարկեցին իրենց տներում աշխատել: Մեկ տարի այդպես բախտակցական աշխատեցի, հետո դիմեցի Գաղափարի նախագահին բացատրելով, որ սենյակն ինձ անհրաժեշտ է աշխատելու համար: Իսկ նա, առանց հաշվի առնելու տարիքս, ժողովրդական դերասանի հանդեպ ոչ պատշաճ կերպով՝ վռնդեց ձեր տանը աշխատել: Հանուն թատրոնի եւ իհարկե, դերասանական խմբի աջակցությամբ (սիրով էին աշխատում) դարձյալ համաձայնեցի: Բայց ցավով հասկացա, որ նրանց երեւի թատրոն պետք չի, թատրոնին գումար չկա հատկացնում պատճառաբանելով, թե փող չունեն: Թատերախմբից շատերը բողոքին հեռացան ղեկավարներին սխալներ կախելով: Չնայած Հրազդանում բռնադատված լինել էի, բայց Զարենցավանում աշխատելու հրավերը մեկ տարի առաջ չմերժեցի: Հանուն թատրոնի չմերժեցի: Հիմա իրենց համար նոր խումբ են սարքել, փող են աշխատում: Թող աշխատեն, ես ինչու եմ խանգարում»:

Պատրաստ լինելով սրտանց ցանկացած մշակութային օջախի ծնունդը, անեն դեպքում չենք ուզում, որ դա «ինքնախաբեական» ավերի միջոցով արվի ու կին շենքը նոր ղեկով շարժվի նոր: Եւ որ ամենակարեւորն է գործ անող ճիգերը օտարված լինելու զգացում չունենա:

ԱՆՈՒՇ ՀԱԿՈԲՅԱՆ.

ԱՐԽԻՒԹՔ

Մանկապարտեզում կրճատվող առաջին անձը եւ բեմաձն լինելու են մաս վարիչը եւ եղերկը

«Մանկապարտեզն այսօր սոցիալապես անապահով երեխաների խնամքի կազմակերպման վայր պետք է լինի», ասաց լուսնախարար Բլեյանը, երեկ Երեւանում անցկացվող՝ հանրապետության մանկապարտեզների ղեկավարության հետ խորհրդակցությանը: Իսկ թե մանկապարտեզային տարիք ունեցող 260 հազար երեխաների մեջ քանիսն են սոցիալապես անապահով, կարծում եմ, ոչ լուսավորության նախարարը կարող է իմանալ, ոչ էլ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության: Կառավարությունում քննարկվող պեսբյուջեում, որն սպասվում է, շուտով կներկայացվի խորհրդարանի հաստատմանը: Այս տարի կրթական համակարգի համար նախատեսվում է 11,4 մլրդ դրամ: Մանկապարտեզի համար մասնավորապես՝ 2 մլրդ 692 մլն դրամ: Այդ թվում՝ 270 մլն նախատեսվում է մանկապարտեզային ոլորտի աշխատողների աշխատավարձի, 980 մլն՝ սննդի, 710 մլն՝ շենքի պահպանության, 150 մլն՝ ընթացիկ ծախսերի համար: Նախարարը նշեց, որ հատկացումները կտրվեն մարտի 20-ից: (Ի դեպ, եթե ընդունենք, որ 94-ին մանկապարտեզ է հաճախել 100 հազար երեխա, ապա այս տարվա պեսբյուջեում նախատեսված հաշիվները 50 հազար երեխայի համար են): Ի տարբերություն մանկապարտեզների սննդի համար հատկացումների մի քանի անգամ աճի՝ նախորդ տարվա համեմատ, աշխատավարձի համար դրամ նվազել են, եւ խորհրդակցության մասնակիցների շարքերում ենթադրություններ էին հնչում, որ խնդիրը կլուծվի աշխատակիցների կրճատման միջոցով: Ելույթ ունեցողներից մեկի հաշվարկներով, իր քաղաքում միայն աշխատավարձը լրիվ եւ բոլորին վճարելու համար պակասում է 1 մլն 600 հազար դրամ:

«Առաջին կրճատվող անձը վարիչն է լինելու: Այն վարիչները, որոնք չեն կարողանա իրենց վստահված տարածքը տնօրինել, կազատվեն աշխատանքից: Չեսո հերթը կգա ժողկրթբաժվարին, տեսուչին, անգամ նախարարին...», ասաց պրն. Բլեյանը: Մնում է պատկերացնել, թե ինչքան բարձր վարկ պիտի ունենա հասկապես այն վարիչը, որն իր մանկապարտեզի տարածքում, ասենք, մանրավաճառի կրպակ կբացի կամ... Լրորդ րենի արտադրամաս ու դրանից մանկապարտեզի օգտին մեծ շահույթ կստանա... Չէ՞ որ, ինչպես նշեց նախարարը, մանկապարտեզին գործելու լայն դաշտ է տրվում՝ ավելացնելով, որ օրերս կառավարությունը հաստատել է լուսնախարարության նոր կանոնադրությունը (տիպային կանոնադրությունները մշակված են գործող օրենսդրության սահմաններում): Իհարկե, ոչ ոք չի ժխտում, որ գործող օրենսդրությունը բացառում է խանութների կամ արտադրամասերի գոյությունը մանկապարտեզի տարածքում...

Վերջում նախարարը հայտարարեց, որ հանրապետության շրջաններում ժամանակի օրից կսկսվի նոր ուսարկա դասագրքերի բաժանորդագրությունը: Բայց խորհրդակցության բարձրակետը նրա մյուս հայտարարությունն էր, որով կտրականապես արգելեց արդի լի 24-ին մանկապարտեզներում կամ դպրոցի գամր դասարաններում եղեռնի թեմա հնչեցնել: «Այդ թեման գիտակցության հետ կապված թեմա է, ոչ թե զգացմունքների. Եկեք չարչրկված «Անլռելի զանգակատանը» տարկետում տանք, թող մի տարի լռի: Կառավարական մակարդակով միջոցառումներ կազմակերպվելու են այդ օրը, բայց մանկապարտեզում կամ դպրոցական լսարանում արգելում եմ այդ անելը: Եկեք այժմվանից երեխաներին չզբաղեցնենք այդ՝ ամեն ինչի հետ կապ չունեցող միջոցառումներով»...

Այսինքն, ձեզ ազատություն ամեն ինչում, բայց հրահանգներ՝ դաղափարական ոլորտում, լինի դա եղեռնը, թե մի այլ թեմա: Ուզո՞ւմ եք, նորին մեծություն վարիչ եւ դաստիարակ:

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ.

ՏԱՏՐՈՆ

Պարոնյան թատրոն

Վաղը թատրոնը կներկայացնի Արամաշոտ Պապայանի «Փարիզեցի փեսան» կատակերգությունը:

Սկիզբը՝ ժամը 16-ին:

«Այրարատ» կինոթատրոն

Այսօր բարեգործական տեսատարահը երեխաների համար կներկայացնի ուրախ մուլտծրագիր, իսկ կիրակի օրը «Ժամանակի պարեկը»՝ ժան Կլոդ Վան Դամի մասնակցությամբ:

Սկիզբը՝ ժամը 10.30-ին:

Մանկական տեսատարահը այսօր եւ վաղը կցուցադրի «Արգելված հնարքներ» ամերիկյան ֆիլմը:

Սկիզբը՝ ժամը 12.30-ին, 14.30-ին, 16.30-ին:

Փոքր դահլիճում կցուցադրվի «Երեք հրացանակիրների արկածները» (ԱՄՆ) ֆիլմը:

Սկիզբը՝ ժամը 11-ին, 13-ին, 15-ին, 17-ին:

Կամերային թատրոն

Այսօր թատրոնը կներկայացնի Արա Երնջակյանի «Ես իմ անուշ Հայաստանի» ներկայացումը: Վաղը կներկայացվի Երնջակյանի «Կաբարեն»: Ներկայացումների սկիզբը՝ ժամը 15-ին:

Այսօր եւ վաղը, ժամը 15.30-ին, կամերային թատրոնում կներկայացվի Արթուր Գրիգորյանի «Քսաներորդ դարի երգանին»:

Այսօր, ժամը 12-ին, թատրոնի ֆեոպատկերասրահում կբացվի Ալեքսանդր Կալայջյանի եւ Գագիկ Բաղդասարյանի գործերի ցուցահանդեսը:

ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ

Վլախգործցի ճախսագիրն անտրոշ է

Հանրապետական ապրանքային այն փառքին, որ «Կինոներ» ասորագրությունը դարձ եւ եւում է նկարի ներքի մասում, սեր է լսան տպագրված յուղաներկ կտավի բնօրինակը տաճարի միակներ սարաթած «բաստումնէ է» ընդգծված [illegible] համեստ մի շակայան փառքում հետ: Դա սեփականատերը իսկությամբ դարձել է մի ընկերության մասնագետի, որն էլ իր հերթին առաջ է այն Ամստերդամի Վան Գոգի անվան թանգարան: Այնտեղ պարզվել է, որ իսկ թանգարանի (Ամստերդամ) [illegible] 1886 թվականին է, աշխատել կտավի Փարիզում գտնված ժամանակ: [illegible]

ղեր անհայտ է, բայց [illegible] 82,5 միլիոն դոլար [illegible]

[illegible] 1990 թ [illegible]

Հ. Օ.

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

«Վերսայը» ցուցադրվեց Նյու Յորքում

Գաւոգրի առաջին մեծ ցուցահանդեսը Նյու Յորքում եղել է 1959-ին՝ Ռոկֆելլերի ընդարձակ ցուցասրահի մեջ: Ուրեմն կարծեմ հնարավոր է, աշխարհահռչակ նկարչի համար 35 տարի պիտի անցներ, որ ոչ գանձարանի համար նկարիչն իր երկրորդ կարեւոր ցուցահանդեսն ունենար աշխարհում հայտնի արվեստի այս մեծ անկյունում, տեղեկացնում է «Նոր օր եօօրեան»: Թերթն այս իրողությունը բացատրում է արվեստի ձեռներեց գործակատարների պասիվությամբ: Հունվարի 17-ին Փարիզից Նյու Յորք տեղափոխվել՝ վերոհիշյալ սրահի առաջին երկու հարկի սրահներում, որոնց ճարտարապետությունը լավագույն շրջանակն է ար [illegible] Վերսալի համար, կայացավ Գաւոգրի «Վերսալի» ցուցադրության պաշտոնական բացումը: Ի տարբերություն փարիզյան ցուցադրության, որ 39 յուղանկարները եւ 48 գծանկարները անջատ ցուցադրությամբ էին ներկայացված, այստեղ դրանք միացված էին՝ հուսալով Վերսալի գծանկարների մասին, թերթը գրում է՝ վերադարձությունը, որը Գաւոգրի աշխարհի անբաժան մասը կազմող տարրերից է եղել միշտ, այստեղ տիրական մթնոլորտ է դառնում:

ԱՆՑԱԾ

Ռուստավելի զանձերը՝ ուշացած հայրենադարձ

Ռուստավելի [illegible] 1945-ի [illegible]

չկրտեցին արվեստի գանձերի անհետանալը, որոնք պատերազմի պատճառով պահոցների մեջ էին դրվել:

Միայն տարիներ անց Դրեզդենի թանգարանում պարզեցին, որ Ռուստավելի գանձերն ամբողջովին չեն վերադարձվել: Այժմ մի քանի գանձեր ուղարկում ժամանակ են: Փարիզում հայտնվել էին մեկ վզնոցներ ալյումին եւ հինգ ոսկե գոտիներ փորված ծովացուլի ժանիքից: Համաշխարհային արվեստի գործերի դյուրահանելուս ժառանգորդները ցանկացել էին ռոմանական գանձերը անունով փանանել:

«Թեեւ պարզապես[illegible] անունն արգելելու մասին հայցը դատարանում ձախողվեց, սակայն խերը չվճարեցին եւ հակառակորդների օգնությամբ հետ վերադարձվեցին», ասում է թանգարանի տնօրենի Զյուրիխ Երեւ Շեֆերը:

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Տիգրան Առաքելյանն ամենեւին ամերիկացի չէ

ՍԱՐԳԻՍ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

«Ազգը» գրել էր գեղասահորդ Տիգրան Առաքելյանի մասին, ով բնիկ ռանգեյով ճապոնուհի Կաոռ Կոբոնամայի հետ Հայաստանի դրոշի ներքո հանդես է եկել վերջերս Դորտմունդում տեղի ունեցած գեղասահքի Եվրոպայի առաջնությունում։ Փետրվարի 4-ի «Ճապոնուհին Հայաստանի դրոշով» հոդվածում (ՀԱՅԿԱՆ ՏԱՊԱՆ) գրել էր, թե Տիգրան Առաքելյանը 11 տարի մարզվել է Միացյալ Նահանգներում։ Իսկ փետրվարի 14-ին «Հայաստանը Եվրոպայում 21-րդ տեղում» վերնագրով Վալանսի մեր թղթակից Գրիգոր Ամիրզայանի ուշագրավ հոդվածում, որտեղ ավելի մանրամասն էր խոսվում Տիգրան Առաքելյանի եւ Կաոռ Կոբոնամայի մասին ու ավելի ճշգրիտ տեղեկություններ բերված, անմիջապես իր արձագանքն ունեցավ։ Խմբագրություն զանգեցին Տիգրան Առաքելյանի ծնողները, որոնք բնակվում են Երեւանում եւ հանգիստ ցանկանում էին պարզաբանել, թե որտեղից է հայտնվել որդու լուսանկարը մեր թերթում, որ դրանից մի քանի օր առաջ կատարել էր հենց Դորտմունդում եւ ուղարկել խմբագրին։ Պարզվեց, որ այդ լուսանկարը մեզ է ուղարկել Գրիգոր Ամիրզայանը, ով առավոտյան տպվել էր այլ թերթում։ Սրանից օգտվելով խմբագրություն հրավիրեցի Տիգրան Առաքելյանի հայր Ռաֆիկ Առաքելյանին եւ մայր Զինա Բաղդասարյանին զրուցելու, թե ինչպես եղավ, որ նա զույգ կազմեց ճապոնուհու հետ եւ ավելի մանրամասն տեղեկություններ իմանալու նրանց մասին, առավել եւս, որ գեղասահորդի ծնողները նեղված էին այն բանից, թե իբր իրենց որդին 11 տարի է ինչ ԱՄՆ-ում է։ Ինչպես նշեց Զինա Բաղդասարյանը, այդ դեպքում Տիգրանն իրավունք չէր ունենա հանդես գալ Հայաստանի դրոշի ներքո։ Իսկ ճշմարտությունը հետեւյալն է, որը փոքրիկ հայկական ճակատագիր է։ Տիգրան Առաքելյանը ծնվել է 1971 թ. փետրվարի 25-ին Երեւանում։ Այնպես որ այսօր նրա ծննդյան օրն է, լրանում է 24 տարին։ Նախապես շնորհավորում ենք եւ հաջողություններ ցանկանում նրան։ Տիգրան Առաքելյանը 5,5 տարեկանից սկսել է մարզվել գեղասահքի Երեւանի մասնագիտացված մարզադպրոցում։ Հետաքրքիր է, նրա մարզադպրոց ընդունվելու պատմությունը։ Ահա թե այդ մասին ինչ է պատմում մայրը. «Սոսցին երկու երեխաներս չէին ընդունել մարզադպրոց եւ մենք շատ վիրավորված էինք ու որոշել էինք այդ մասին նույնիսկ չմտածել։ Սակայն ստացվեց այնպես, որ Մոսկվայից հրավիրված մարզիչ Նատալյա Սիլոտովան հենց մանկապարտեզից ընտրեց մեր երեխային՝ Տիգրանին եւ այդ մասին ծրագրով տեղեկացրեց մեզ։ Առաջին մարզիչն էր նույնպես Մոսկվայից հրավիրված Յուրի Նեստերովը։ Հետո Տիգրանը որոշ ժամանակ մարզվեց Ռաֆայել Հարությունյանի մոտ։ Վերջինս տեղափոխվեց Մոսկվա եւ որդիս մնաց առանց մարզչի։ 9 տարեկանից Տիգրանն արդեն հանրապետական եւ միջազգային մրցումների էր մասնակցում։ 4 խաղափուլից հետո վերեւն եկան։ Մոսկվայից հրավիրված Մ. Տարասովան, Սանկտ-Պետերբուրգից մարզադպրոցի տնօրենը, Դնեպրոպետրովսկից Շլյուր ամուսինները։ Վերջիններս շատ հավանեցին։ Նրանք նամակներ հասցեագրեցին Հանրապետական սպորտկոմիտեին, մարզադպրոցին, մեզ անընդհատ նշելով, որ պետք չէ երեխայի ճակատագրի վրա խաղ անել։ Ու վերջապես (1985 թ.) Տիգրանը տեղափոխվեց Դնեպրոպետրովսկ, որտեղ ավարտեց միջնակարգը եւ զուգահեռ մարզվում էր մասնագիտացված դպրոցում։ Հետո զորակոչվեց բանակ (Չելյաբինսկ, Կալինինգրադ)։ Հենց բանակում հրավեր ստացավ Հունգարիայից։ Հինգ տարի պայմանագիր կնքվեց սպորտային ակումբի հետ։ Հաշվի առնելով Տիգրանի արտասովորությունը, չնայած նա սկզբից մենասահորդ էր, խորհուրդ տվեցին անցնել զույգերի։ Հունգարիայում նրա զուգընկերն էր Կրիստինա Կերեբը։ 6 ամիս մարզվելուց հետո վերջինիս ոտքը վնասվեց։ Ստացվեց այնպես, որ հունգարացի մարզիչներից մեկը, որն աշխատում է ԱՄՆ-ում, առաջարկեց զույգով հանդես գալ, ներկայացրեց Տիգրանին եւ հրավիրեց նրան ԱՄՆ։ Մինչ այդ մարզիչը Սան Ֆրանցիսկոյից հրավիրեց իր աշակերտուհի ճապոնուհի Կաոռ Կոբոնամային։ Երկու տարի Գերմանիայում համատեղ մարզվելուց հետո 1991 թ. նրանք մեկնեցին Սան Ֆրանցիսկո»։ Այսպես ծնվեց Տիգրան Առաքելյան-Կաոռ Կոբոնամա զույգը։ ԱՄՆ-ում ՀՀ ԱՕԿ-ի ներկայացուցիչ Դոկ Վարդանյանի աջակցությամբ նրանց զույգը մեկնեց Ճապոնիա մասնակցելու այդ երկրի բաց առաջնությանը, որտեղ էլ նվաճեց չեմպիոնի ոսկե մեդալը։ Հետո Տիգրան Առաքելյանը եւ Կաոռ Կոբոնաման հաղթեցին Ճապոնիայում տեղի ունեցած եւս 2 մրցաշարում։ Բնականաբար առաջարկություններ եղան մնալ Ճապոնիայում, բայց Տիգրանը չուզեց։ Մեկ տարի է, ինչ Կաոռի հետ նա տեղափոխվել է Կանադա։ Տորոնտոյում Հայաստանի համահայկական հիմնադրամի ներկայացուցիչ Մկրտիչ Մկրտչյանի եւ 12 այլ հայրենակիցների օգնությամբ Տիգրան Առաքելյան-Կաոռ Կոբոնամա զույգը գործուղվեց Դորտմունդ Եվրոպայի առաջնությանը մասնակցելու։ Կաոռն երկու քաղաքացիություն ունի (Ճապոնիա, ԱՄՆ)։ Ճապոնիայի գեղասահքի ֆեդերացիայի նախագահը պաշտոնական նամակ է ուղարկել Հայաստանի Հանրապետության համաձայնություն հայտնելով, որ Կաոռ Կոբոնաման հանդես գա Հայաստանի դրոշի ներքո։

Այն հարցին, թե արդյո՞ք Տիգրանը չի ամուսնանա Կաոռի հետ, մանավանդ, որ գեղասահքի զույգերի մեծամասնությունը, ինչպես ցույց է տալիս փորձը, ամուսնանում են իրար հետ, «Կաոռն լավ աղջիկ է, բայց ինքը չի՞ իրավունքի, բայց ես ուզում եմ, որ իմ երեխաների ծնողները էլ հայ լինեն», մեր վստահությամբ ասել է Տիգրանը։ Հետո հայրն ինձ տվեց Տիգրանի վերջին նամակը. «ԱՄՆ, Կանադա, ինչ խոսք լավ են ինչում այս ամենները։ Այստեղ լավ բաներ շատ կան, բայց չեմ կարծում, որ մշտապես կմնամ։ Այս երկրները միայն գործ անելու համար են։ Քանի դեռ մարզվում եմ կմնամ եւս 5-6 տարի։ Բայց մշտական ապրելու համար համոզված եմ, որ ոչ մի տեղ լավ տեղ չկա», գրում է Տիգրան Առաքելյանը։

Տիգրան Առաքելյանն ու Կաոռ Կոբոնաման

ՇԱԽՄԱՏ

Կարպովն ու Կամսկին Աֆրիկայո՞ւմ

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Որտե՞ղ կկայանա Անատոլի Կարպովի եւ Գատա Կամսկու մրցաշարը ՖԻԴԵ-ի գծով աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար։ Հարավսլավացի շախմատային կազմակերպիչներից հետո այս հարցով հետաքրքրություն ցուցաբերեց Իսպանիայի շախմատային ֆեդերացիան։ Բայց եթե այս երկու երկրները շախմատային հսկայական ավանդույթներ ունեն եւ նրանց թեկնածությունը որեւէ մեկին չզարմացրեց, ապա միանգամայն անսպասելի էր եղել որդ առաջարկը, որը ստացվեց Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունից։ Ընդ որում՝ առաջարկն արվեց ամենաբարձր մակարդակով՝ երկրի ղեկավար Նելսոն Մանդելայի կողմից։ Այս կապակցությամբ մեկնաբանները անմիջապես հիշեցին, որ մինչեւ այժմ Աֆրիկա աշխարհամասում շախմատային միայն մեկ խոշոր միջոցառում է անցկացվել։ Խոսքը վերաբերում է տասնից ավել տասնամյակ առաջ Թունիսի Սուս քաղաքում անցկացված աշխարհի առաջնության միջգոտիական մրցաշարին, որտեղ փայլուն հաղթանակ տարավ Ռոբերտ Ֆիշերը։

Կարպով-Կամսկի մենամարտը նախատեսվում է անցկացնել առաջիկա ամռանը։ Մրցավայրի ընտրությունը ՖԻԴԵ-ն կկատարի, մասնավորապես ճշտելով արդեն եղած եւ դեռ հնարավոր առաջարկությունների ֆինանսական կողմը։

ԿԱՐՊՈՎ-ԿԱՄՍԿԻ
6-րդ պարտիա

1. d4 Ձf6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. cb a6 5. ba g6 6. Ձc3 Փ:a6 7. e4 Փ:f1 8. Ա:f1 d6 9. g3 Փg7 10. Աg2 Ձbd7 11. Ձf3 0-0 12. h3 Նa6 13. Փg5 h6 14. Փd2 Թa8 15. Նe1 Նb8 16. b3 Ձe8 17. Նe2 Ձc7 18. Նc1 Նa7 19. Թc2 Ձa6 20. Ձa4 Ձb4 21. Փ:b4 Ն:b4 22. Թd3 Նa5 23. Նec2 h5 24. Նc4 Նb8 25. Թd2 Նab5 26. Ն1c2 Ն5b7 27. Թe2 Նa7 28. Նd2 Նa5 29. Նd1 Թa6 30. Նd2 Փh6 31. Նdc2 Փg7 32. Թe3 Թa8 33. Նd2 Նa7 34. Նd1 Նb5 35. Թe2 Նb8 36. Ձd2 Ձb6 37. Ձ:b6 Ն:b6 38. a4 Փh6 39. f4 h4 40. Թg4 hg 41. h4 Աh7 42. h5 Թg8 43. Նc3 f5 44. hg+ Թ:g6 45. Թh4 Թf6 46. Նh1

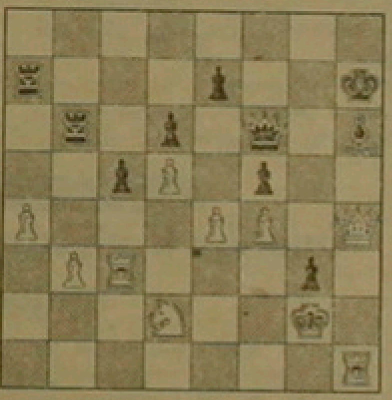

46. ...fe 47. Ն:g3 Նb4 48. Թg4 Նa8 49. Նgh3, սեւերը հանձնվեցին։

Գոհար Հլղաթյանը դարձյալ առջեւում

Մինսկում շարունակվող անվանի գրոսմայստեր Իսահակ Բոլեսլավսկու հուշամրցաշարում խաղացվել է 6 տուր։ Առաջատարը նույնն է։ 3 հաղթանակ տանելով, ընդ որում մեկը միջազգային գրոսմայստերի նկատմամբ եւ 3 հանդիպում ավարտելով ոչ ոքի, 20-ամյա երեւանցի Գոհար Հլղաթյանը 4,5 միավորով շարունակում է միանձնյա գլխավորել մրցաշարային աղյուսակը։ 5 հնարավորից 3,5 միավոր եւ մեկ անավարտ հանդիպում ունի Մոսկվայի համաշխարհային օլիմպիադայում Բելառուսի կանանց թիմի առաջատար Զայացը։

Հայաստանի կանանց թիմի առաջատար, գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանը 5 հնարավորից վաստակել է 2,5 միավոր։

Տղամարդկանց մրցաշարում միջազգային վարպետ Էդուարդ Մնացականյանը նույնպես ծեռք է բերել 2,5 միավոր։

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Լուրջ փորձություն Բուլղարիայում

Սոֆիայում տեղի ունեցած բռնցքամարտի միջազգային մրցաշարը, որին մասնակցեցին 16 երկրների 100-ից ավելի բռնցքամարտիկներ, լուրջ փորձություն էր Հայաստանի բռնցքամարտիկների համար։

Գերազանց հանդես եկավ 54 կգ քաշային Արթուր Միքայելյանը, որը շահելով իր բոլոր 4 մենամարտերը, նվաճեց առաջին մրցանակը։ Եզրափակիչում Արթուրը հաղթեց սեուլյան օլիմպիադայի մրցանակակիր Տիմոֆեյ Սկրյաբինին (Մոլդովա)։ Ավելորդ չէ նշել, որ Տամպերեի (Ֆինլանդիա) աշխարհի առաջնությունից հետո դա տաղանդավոր բռնցքամարտիկի առաջին ելույթն էր։ Աշխարհի չեմպիոն եւ գավաթակիր Նշան Մունչյանը (48 կգ) նույնպես երկար ընդմիջումից հետո դուրս գալով ռինգ, կրկին ապացուցեց իր բարձր կարգը։ Տանելով երկու հաղթանակ՝ անվանի բռնցքամարտիկը կիսաեզրափակիչում հանդիպեց իսպանացի Ռոդրիգո Լագանիոյի հետ, որին Թայլանդում տեղի ունեցած աշխարհի գավաթի խաղարկությունում հաղթել էր եզրափակիչում։ Այս անգամ 8-8 հաշվի դեպքում մրցավարները հաղթանակը շնորհեցին իսպանացուն։ Կազմակերպիչները հավանաբար հույս ունեին, որ վճռական մենամարտում բարսելոնյան օլիմպիադայի եւ 1993 թ. աշխարհի առաջնության եզրափակիչի մասնակից Պետրովին (Բուլղարիա) հետ կլինի հաղթել իսպանացուն։ Հիշեցնենք, որ Տամպերեում Նշանը հաղթել էր Պետրովին։ Հաշվարկները ճիշտ դուրս եկան՝ Պետրովը գրավեց առաջին տեղը, իսկ Մունչյանը բավարարվեց 3-րդ մրցանակով։ Մեր մեկ այլ նշանավոր բռնցքամարտիկ, Եվրոպայի չեմպիոն, գյումրեցի Մխակ Ղազարյանը, ցավոք, զիջեց աշխարհի չեմպիոն Սերաֆիմ Տոդորովին։ Վանաձորցի Լեոնիկ Պապյանը (51 կգ) հաղթեց երիտասարդների աշխարհի չեմպիոն Մետոդիեւին (Բուլղարիա), բայց զիջեց աշխարհի գավաթի խաղարկության երրորդ մրցանակակիր Կովգանկոյին (Ուկրաինա)։ Երրորդ տեղը գրավեց վանաձորցի Հայկ Պողոսյանը (75 կգ)։ Բուլղարիայի մրցաշարը հայ բռնցքամարտիկների համար լավ առիթ էր նախապատրաստվելու մայիսին Բեռլինում կայանալիք աշխարհի առաջնությանը։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Նախապատրաստվում է «Զանգեզուրը»

Գորիսի «Զանգեզուր» ֆուտբոլային թիմը Հայաստանի Հանրապետության ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի առաջնությանը մասնակցում է 1991 թվից։ Թիմը նախորդ առաջնությունում գրավեց պատվավոր 9-րդ տեղը։

Նոր մրցակարգը լրացուցիչ խնդիր եր է առաջադրել «Զանգեզուրին» եւ գլխավորը, իհարկե, բարձրագույն խմբում մնալն է։

1995 թ. մրցաշրջանին թիմը նախապատրաստվում է առավել լրջորեն, քան երբեւէ։ Թիմի ղեկավարության կազմում տեղի են ունեցել փոփոխություններ։ Գլխավոր մարզիչի պարտականությունները ստանձնել է Սեյրան Պետրոսյանը, իսկ «Զանգեզուր» ֆուտբոլային ակումբի նախագահ է ընտրվել Գորիսի Մագիստրալ գազամուղների վարչության պետ Սեյրան Ակլունցը։

Թիմի խաղացողների կազմը փոփոխության չի ենթարկվել, բացի որոշ ֆուտբոլիստներ հրավիրվել էին խաղալու մայրաքաղաքի թիմերում։ Փորձարկվում են սկսնակ 3 ֆուտբոլիստներ։

Առաջիկա օրերին կսկսվեն նաեւ ստուգողական հանդիպումները։ Նոր մրցաշրջանի նախօրյակին նախապատրաստական աշխատանքներ են կատարվում Գորիսի քաղաքային մարզադաշտում։ Պատրաստվում են նստատեղեր 1000 մարդու համար, նորոգվում են փականքները, կառուցվում է հանդերձարան, ցանցապատվում է մարզադաշտը։ Ֆուտբոլիստների համար նորություն կլինի նաեւ ցուցատախտակը։ Աշխատանքները տարվում են այնպես, որ առաջնությունն սկսվելիս ամեն ինչ պատրաստ լինի։ 33 ֆուտբոլի բարձրագույն խմբում Սյունիքը ներկայացնող միակ թիմի նկատմամբ ուշադրություն եւ հոգատար վերաբերմունք է դրսեւորում «Սյունիք-Զանգեզուր» պետական հասույթ ծրագրի աշխատակազմը։ Օրերս աշխատակազմի ղեկավար, ֆուտբոլի նվիրյալ, գեներալ մայոր Սուրեն Աբրահամյանը «Զանգեզուր» ֆուտբոլային թիմին հանձնեց 850 հազար դրամ՝ մարզահագուստ ձեռք բերելու համար։ Այդ խմբին անշուշտ կհետեւեն թիմի ճակատագրով մտահոգված անհատ անձինք, առանձին ձեռնարկություններ։

ՍԵՐԳԵՅ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

[illegible]

Բունիաթյանցի թիմը 1/2 եզրափակիչում

Աբովյանի «Յասխիի» նախկին խաղացող Էլեն Բունիաթյանցը մի քանի երկրներում հանդես գալուց հետո կրկին վերադարձել է Մոսկվայի ԲԿՄԱ։ Այս անվանի թիմը լրացուցիչ երրորդ խաղում Մոսկվայում, 75-59 հաշվով հաղթելով Թուրքիայի «Գալաթասարայ» թիմին դուրս եկավ եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ։

Հարավ. Ամերիկայի գավաթի համար

Ֆուտբոլի Հարավային Ամերիկայի գավաթը վիճարկում են 8 թիմեր, որոնք բաժանվել են երկու խմբի։ Առաջին խմբում առաջատարն է Արգենտինայի «Ինդեպենդենտեն», որը 2-1 հաշվով հաղթեց Ուրուգվայի «Պենյարոլին»։ Երկրորդ խմբում երկու խաղից հետո 3 միավորով առաջատարի դերը ստանձնել է Բրազիլիայի «Պալմեյրաս» թիմը։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Կարճից ավելի կարճը

Ասում են, որ չափը սահման չունի։ Դարձնենք ձեր ուշադրությունը ներկայացված նկարին։ Ձախից Մագսի Բոգզն է, որը հանդես է գալիս

«Sharlott Hornet» բասկետբոլի պրոֆեսիոնալ թիմում, ունի 159 սմ հասակ եւ, ինչպես ժամանակին գրել էր «Ազգը», NBA-ի ամենակարճահասակ խաղացողն է։ Աջից Բրաունն է, որն ավելի կարճահասակ է, ընդամենը 151 սմ, եւ հանդես է գալիս Դայտոնի համալսարանի թիմում։ Այս 2 բասկետբոլիստների մականունները «Մանի» է, որ նշանակում է, թե նրանք փաթաթվելով մրցակիցների ոտքերին, հնարավորություն չեն տալիս հանգիստ խաղալ։

Այս երկու կարճահասակներն իրենց բարձրահասակ խաղակիցներին փաստում են, որ ամեն ինչում, նույնիսկ բասկետբոլում, որը համարվում է միայն հսկաների խաղ, բացառություններ են լինում։ Այո, ամեն ինչ ունի իր փառքը, կարճը, բարձրը եւ այլն։

Ա. Ա.

[illegible]
ՍԱՐԳԻՍ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԻ

digitised by A.R.A.R.@

Օրվա հետքերով

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Բաքուն պատրաստ չէ խաղաղության

[illegible]

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

«Արմենիա» բանկի ավանդատուները ...

[illegible]

ԿԱՊԵՐ

Վազգեն Մանուկյանն այցելելու է Կանադա

[illegible]

AEROFLOT

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

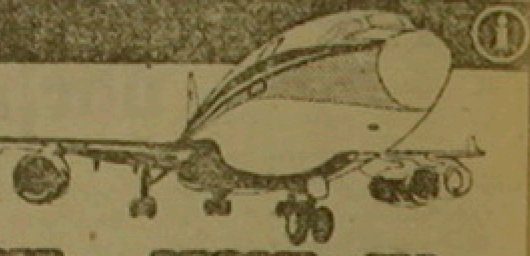

ԿԱՏԱՐՈՒՄ Է
ԱՆԿԱՅՐԷՋՔ
ԹՌԻՉՔՆԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ - ՄՈՍԿՎԱ

ԻL-62Մ ՕԴԱՆԱՎՈՎ

Մեզ մոտ Դուք կարող եք ձեռք բերել մեկնելու և վերադարձի տոմսեր, որոնք ուժի մեջ են 1 տարվա ընթացքում: Ամրագրման և թռիչքի ժամկետի փոփոխության համար ուղևորից դրամական պահումներ չեն կատարվում: Վերադարձի ամսաթիվը Դուք կարող եք ամրագրել կամ թողնել ազատ ըստ Ձեր նախընտրության: Մեր երթուղիներում Ձեր շահերը պաշտպանված են միջազգային օրենքներով

Մինչեւ 25 տարեկան ուղեւորներին տրամադրվում է զեղչ

Թռիչքների օրերը — երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ, կիրակի

Թռիչքը Երեւանից 15:50, ժամանումը Մոսկվա 18:40 : (Մոսկվայի ժամանակով)

Ինքնաթիռում նախատեսվում է սպասարկման 3 կարգ՝ տնտեսական, բիզնես եւ I-ին:

Տոմսերի վաճառվում են հետեւյալ հասցեով — Սարյանի փ. 22, Գլխավոր փոստատուն, I-ին հարկ, Աերոֆլոտի գործակալություն

Տեղեկություններ եւ ամրագրումը հետեւյալ հեռախոսներով — 53-21-31, 22-35-80

Ամենաբարենպաստ պայմաններով թռիչքներ դեպի աշխարհի 158 քաղաքներ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային փոխադրող

«Հայկական ավիաուղիներ»

ավիաընկերությունը հայտնում է, որ մարտի 1-ից

Երեւան-Միներալնի-Երեւան

չվերթը կկատարվի միայն «Զվարթնոց» օդանավակայանում:
Չվերթները կայանալու են ամեն օր:
Տոմսերը կարելի է ձեռք բերել ավիաընկերության գլխավոր ծառայությունից:

Հասցեն՝ Մաշտոցի պող. 15

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկու առանձնատուն,
250 քմ ընդհանուր
տնամերձ հողամասով
«Զվարթնոց»
կինոթատրոնի մոտակայքում:

Զանգահարել 58-33-26, 25-25-38

«ՄԵԼՔՈՆ-86»

ճամփորդական կազմակերպությունը
իրագործում է չվերթներ հետեւյալ ուղղություններով

Երեւան-Վարշավա-Երեւան
Երեւան-Բրեստ-Վարշավա (ավտոբուսով)
Երեւան-Մինսկ-Վարշավա (ավտոբուսով)
Երեւան-Նեապոլ (Իտալիա)-Երեւան (5 օր)
Երեւան-Սինգապուր-Երեւան (5 օր)

Կատարվում է փաստաթղթերի եւ վիզաների ձեւակերպում:

Հասցեն Երեւան, Կոմիտասի 54բ. Արաբկիր. «Պրագա» հյուրանոց 124 սենյակ.
հեռ. 23-11-90

ԱՅԱՔՍ

«ԱՅԱՔՍ» ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԱՎԻԱՏՈՄՍԵՐ
ԱՄՆ ԵՎ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ
ՑԱՆԿԱՑԱԾ ԵՐԿԻՐ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ, 375014, ԵՐԵՎԱՆ, ԿՈՄԻՏԱՍԻ Փ. 49
ՀԵՌ. (8852) 234700, 230719 ՖԱՔՍ (8852) 282951

ԹՌԻՉՔՆԵՐ՝ ԲՈԼՈՐ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

digitised by A.R.A.R.@